

60
JAAR

Maandschrift voor

Bijenteelt

VERSCHIJNT MAANDELIJKS - 59e JAARGANG - NUMMER 2 - FEBRUARI 1957

UITSLAG JUBILEUMPUZZEL

De oplossing van de puzzel en de namen van de prijswinnaars zijn in dit Groentje vermeld.

De prijzen worden aan de winnaars toegezonden.

Het gevraagde zinnetje luidt:

*„Het mooiste geschenk voor onze zestigjarige
Vereniging is een nieuw lid en ik doe mijn best
er een te winnen”.*

Een van de inzenders van de oplossing schreef:

*„De daad bij het woord voegende geef ik meteen
een nieuw lid op, nl. de Heer.... Ik heb onze
afdelingssecretaris hiermee in kennis gesteld”.*

Wie volgt?

We kennen toch allemaal wel iemand, die voor onze mooie bijenteelt voelt. Neem hem mee naar uw eigen bijen. Vertel hem van hun wondere leven. Laat hem dat wondere leven zien. Win hem als lid.

U kent ook wel een jeugdige natuurliefhebber, die voor bijen voelt. Help hem vooruit. Neem hem onder uw hoede. Een van de leden van uw afdeling heeft wel een bruikbare kast staan, die hij niet gebruikt. Een ander heeft wel een zwerm, waarmee het jeugdlid kan beginnen. Win hem als jeugdlid. Beneden 18 jaar halve contributie!

MAAK ONS JUBILEUMJAAR TOT EEN SUCCESJAAR!!!

DE TOONKUNST EN DE BIJEN

Naar ik mag aannemen zal er onder de imkers een zeker percentage zijn, evenals ik, dat tot de bewonderaars en/of beoefenaars van de Toonkunst behoort. Aannemende dat deze veronderstelling juist is breng ik hun het volgende onder de aandacht. Toevallig kreeg ik een dezer dagen inzage van het programma hetwelk op 17 oktober 1934 door het Residentieorkest, onder leiding van Dr. Peter van Anrooy, in het Kurhaus te Scheveningen werd gegeven. Onder meer werd uitgevoerd Stravinsky's Scherzo fantastique (Op. 3). Over dit werk werd een sympathiek commentaar gegeven:

„Een jeugdwerk (van 1908) geïnspireerd door een „episode uit het leven der bijen: de levendige „activiteit in de korf: vervolgens, in een lang- „zaam middendeel, de zonsopgang, de bruids- „vlucht van de koningin, de minnestrijd met den „uitverkorene en diens dood; ten slotte een „herhaling van het eerste deel, met de vreedza- „me bedrijvigheid in de bijenkorf. „Als geheel dus voor ons menschen een fantas- „tisch beeld van den eeuwigen kringloop”.

Dat onze bijen vaak door de dichters bezongen zijn is algemeen bekend, maar dat een vermaard componist ook door hun werd geïnspireerd was voor mij nieuw.

DEN HAAG.

M. STIGTER.

Zou IK dat weten???

(Vragen van bijenteelt-examens)

1. U hebt wel eens van mijziekte gehoord! Wat is dat eigenlijk voor een ziekte?
2. Waar zitten die luchtbuizen?
3. In welke tracheeën zitten nu die mijten?
4. Noemt u nog eens een bekende bijenziekte?
5. Wat is dat voor een ziekte?
6. Zijn er nog meer narigheden, waar de imker last van heeft?
7. Als er een wasmot zit onder gedekselde broed, kunt u dat dan van buiten zien?
8. Waar treft men nu meer wasmotten aan, in sterke of in zwakke volken?
9. Waar komt bijenwas vandaan?
10. Waarvoor hebben de bijen dat nodig?
11. Is er verschil tussen de deksels op raathoning en die op verzegeld broed?
12. Wat maakt men van was o.a.?
13. Hoeveel vellen broedkamerstraat gaan er ongeveer in 1 kg?

(Antwoorden elders in dit nummer).

Het invoeren van onbevuchte en bevuchte koninginnen, direct en door middel van een eenvoudig moerhuisje

Butler, C. G. & Simpson, J.

The introduction of virgin and mated queens, directly and in a simple cage.

Bee World 37 (1956) 6 (—6) 105—114.

Het invoeren van een koningin in een volk, waaruit juist de koningin is weggevangen gaat het gemakkelijkst als de nieuwe koningin gelijksoortig is aan de verwijderde, dus jong-onbevucht tegen jong-onbevucht verwisselen gaat beter dan jong-onbevucht tegen oud-onbevucht of leggende koningin.

Oude onbevuchte koninginnen (12-28 dagen) en jonge leggende koninginnen konden het moeilijkst direct ingevoerd worden.

Het invoeren door middel van een glazen moerkooitje dat aan een kant door krantenpapier was afgesloten en in volken, die pas moerloos gemaakt waren had 90% succes als de betreffende koninginnen bevucht en aan de leg waren en 80% bij onbevuchte koninginnen. De tijd van het jaar speelt een rol bij dit succes. Het slechtst gaat dit in juni. Het succes is ook minder in volken, die moerdoppen hebben aangezet, ook al worden deze verwijderd.

Ir. J. MOMMERS

van Horen en Zien

M'N GROOTMOEDER ZEI . . .

„Als we eerst Vrouwendag maar bij de kop hebben, dan begint het al weer te loeren”.

Vrouwendag, 2 februari. Ja m'n grootmoeder was ook altijd verlangend naar het voorjaar; zij gaf daaraan altijd uiting door genoemde uitspraak. Wie zal niet naar voorjaar en zomer verlangen als het winter is?

Ieder van ons toch zeker. Doch het gaat al weer goed. Op 5 januari werden we verrast dat al onze bijenvolken heerlijk vlogen. 't Was ook de warmste januari-dag sinds de afgelopen honderd jaar, meldde De Bilt. Gem. 24 uren temperatuur over 't gehele land 12° C.

Op 10 januari kwamen twee van m'n kleindochtertjes juichend binnen dat er al sneeuwkllokjes bloeiden in de tuin en dat er ook al een madeliefje was.

En nu ik op 13 januari dit schrijf, eigenlijk te laat, want de redactie wil de kopij uiterlijk de 10e van de maand hebben, is het toch maar een mooi gezicht in de tuin.

Een wat bleke zon schijnt schuin van onder het wolkendek. De crocussen sprieten de grond weer uit naast de stompe neuzen van de tulpen. Een viertal merels en ook zo'n mooie grauwe lijster trippen er rond. Een kraaienpaar rooft wat van de appels en het voer voor de kleinere vogels bedoeld.

Een van de eksters duikt scherp vanuit de hoge iep, waar dit paar z'n nest heeft, onder 't uiten van een paar scherpe keelrollers naar een appelboom aan 't andere eind van de tuin, onder luid protest van een koppel mussen, m'n geliefde vogelstraatjongens.

Een levendig tafereel met beloften voor 't voorjaar. Moge het begin februari als gij dit leest ook zo zijn, opdat gij het dan met m'n grootmoeder eens kunt zijn dat het voorjaar werkelijk in aantocht is. ◇

VAN MAAND TOT MAAND

OP mijn oproep in het december-nummer van ons Maandblad kreeg ik 3 brieven. Een van de heer H.R. Briedé uit Zeist. Deze gebruikt 3 kasten. Twee als honingvolken en één volk zet hij in een sierkast in de voortuin. Dit volk tapt hij telkens af om de andere te versterken en om zwermen tegen te gaan. Allereerst zorgt hij bij de inwintering voor zo sterk mogelijke volken, voorzien van minstens 10 kg. voer. Zijn kasten staan in een stalletje van rietmatten plus minus 50 cm boven de grond, omdat die grond tamelijk vochtig is.

Dit is heel goed. Bijen in een goede woning lijden niet door koude, wel door vochtigheid. Omstreeks einde maart, na de reinigingsvlucht, krabt hij enkele raten, grenzend aan het broednest open en dekt dan alles extra warm toe. Ongeveer half april bij 'n temperatuur van pl.m. 15 graden C. brengt hij alle ramen met broed naar boven in een tweede broedkamer. De moer met een raam voer blijft beneden, met twee uitgebouwde ramen er naast, aangevuld met om de beurt een raam met kunststraat en een raam mooi uitgebouwde raam. Zeer terecht merkt hij hierbij op: „De bijen moeten ook gelegenheid hebben om te bouwen.” In de beneden bak ontstaat een nieuw broednest. Is dit op gewenste grootte, dan gaat de moer in een klein moerenbewaardertje. Doch dan schrijft hij verder:

Als ik de oude moer omstreeks half mei afneem, dan zijn in de regel al rijpe doppen in de bovenbak.” Dit is niet mogelijk, omdat de oude moer dan zeker zwermen zou. Dan vervolgt hij: „Ik snij ze er uit op één mooie na, in de hoop, dat die uitkomt en die jonge moer bevrucht wordt. In de onderbak, nu de moer weggenomen is worden nieuwe doppen aangezet. Lukt de bevruchting, dan wordt de jonge moer in de onderbak geplaatst en eventuele doppen daar weggenomen. Bij de bevruchting steeds veel kans op een bruidswerm, met meer werk dan gewenst is.”

Dit verwondert mij niet. Want zolang er nog doppen in het volk zijn, gaat de jonge moer niet op bruidsvlucht, maar gaat ze zwermen! Dat de heer Briedé uit zijn twee honingvolken plus minus 60 pond honing gehaald heeft, is te danken aan het feit, dat hij vroeg geslingerd heeft, vóór het volk nog zwermen ging en aan de vele fruitbomen, wilgen en paardebloem in de buurt van zijn woning.

DE tweede brief kreeg ik van de heer G. de Jong uit Zwollersperspel. Hij had 6 volken, waarvan hij er twee in het voorjaar verkocht. De heer De Jong woont bij 't Engelsewerk, bij de IJsselbrug. Nu ken ik die omgeving heel goed en het verwondert mij dan ook niet, dat zijn

bijen 't best gedaan hebben op vruchtbomen en paardebloem. Hij is zo verstandig geweest, onmiddellijk na de voorjaarsdracht te slingeren. Daardoor kon hij 57 pond uit de honingkamers halen. Uit de broedkamer slingerert hij niet. Wel vervangt hij in het najaar gevulde broedraten door lege, om de bijen ruimte te geven de suiker te bergen. Deze opgeslagen raten gebruikt hij in het voorjaar.

Eind mei vangt hij de oude moeren weg en plaatst er twee van in reservekastjes. Alle jonge moeren werden op tijd bevrucht, zodat de oude niet gebruikt werden. De zomerdracht op linde en klaver leverde niets op, zodoende moest hij in de zomer bijvoeren. Van de heide kwamen wel goed ontwikkelde volken terug, maar praktisch zonder honing. U ziet, dat de heer De Jong woont op een zéér goede plaats met en in het voorjaar en in de zomer een pracht van een bijenweide. Maar hij weet er ook van te profiteren.

DE derde brief kreeg ik uit Zevenaar van de heer Hietkamp. Hij zet ieder jaar plus minus 20 volken op. Dit jaar 17 n.l. 14 in kasten en 3 in korven. In april brengt hij ze naar een boomgaard bij hem in de buurt. Daarna naar het koolzaad. Tegen 20 mei maakt hij kunstzwermen, die hij naar huis meeneemt om terugvliegen op oude kasten te voorkomen. De moerloos gemaakte volken worden versterkt met ramen broed uit 8 raamkasten. Deze ramen worden met bijen en al in de moerloze kast gehangen. De heer Hietkamp heeft hierbij nooit last van vechterij. De 8 raamkasten worden aangevuld met nieuwe ramen met kunststraat.

Als de jonge moer roept, dat is dus plus minus 12 dagen later, hangt hij alle ramen in een reservekast, dekt alles goed toe en stoot vervolgens alle bijen af in de oude woning. Dan worden alle moerdoppen en het darrenbroed verwijderd. Dit is een uitstekende werkwijze om alle moerdoppen op te ruimen. Het gebeurt nog wel eens, dat tijdens de bruidsvlucht een zwerm mee vliegt. Meestentijds, zegt de heer Hietkamp vliegt de zwerm terug en dan is alles in orde.

Over deze bruidswermen hoop ik nog nader te spreken, in verband met de opvatting dat het bijenvolk een organisme is. Bij 't vliegen op linde wordt het moerrooster gebruikt tussen broed- en honingkamer. De heer Hietkamp oogst alleen raathoning. Als de bijen van de heide komen, wordt de honing geperst. Zo heeft hij alle jaren een flinke oogst, behalve in 1954 en in 1956. Ik wil naar aanleiding hiervan vragen: Waarom slingerert de heer Hietkamp niet, vooral omdat hij overwegend kasten gebruikt en slechts enkele korven? Uit deze brieven blijkt

weer dat de grondregel voor het met succes bijen houden is: „Sterke volken, veel honing.”.....als het weer mee werkt! Want het bijenvolk is nergens zo gevoelig voor als voor warm of heet weer. Dat hebben we in 1955 wel heel sterk gedemonstreerd gezien. Tot begin juli waren de verwachtingen heel erg pessimistisch.

Maar van half juli tot half september hebben de sterke en zelfs de middelmatige volken zoveel honing gehaald, dat we van een zeer goed honingjaar konden spreken.

EN nu mijn vraag in het januari-nummer van dit jaar: Wat is de reden, dat 'n moer vroeg in 't voorjaar ingebald wordt? Dit zelfde gebeurt ook als in de zomer een jonge moer nog niet of niet aan de leg is. In de winter heeft het bijenlichaam een vertraagd leven geleid. Het heeft zijn winterslaap gehouden. In het voorjaar, als de temperatuur van de lucht hoger wordt, begint het bijenlichaam weer tot nieuw leven en ontwikkeling te komen. Zowel de moer als de werksters krijgen weer voedsel en 'n klein broednest wordt gevormd. De moer is nog zeer beweeglijk, nerveus, zou ik haast zeggen, en vooral het contact van de moer met de verder van het broednest verwijderde bijen is nog niet zo innig als in de zomer. Wordt nu plotseling het broednestje verbroken, dan is dat een hevige verstoring van het bijenlichaam.

Dit maakt zowel de moer als de bijen van streek en de moer maakt kans ingeklemd te worden. Is het beslist nodig, dat in het broednest gekeken wordt, haal dan eerst de kantraten uit de kast. Liefst 2 aan elke kant, als het broednest tenminste in het midden van een 10 raamkast zit.

Schuif dan, heel voorzichtig, telkens aan de buitenkant beginnend de ramen op zij, zodat niet plotseling maar zeer geleidelijk het broednest uit elkaar gelegd wordt. Dan kunt u zonder gevaar voor inballen, een raat midden uit het broednest uit de kast halen.

Nog moet ik er bij u op aandringen, uw nieuwsgierigheid naar de inwendige toestand van het bijenlichaam te bedwingen. Er is op de vliegplank meestal voldoende op te merken. Daar behoeven we 't broednest niet voor te verstoren!

En dan wil ik u op nog iets wijzen. Als een uwer huisgenoten de kamer uitgaat en de deur open laat staan; hoe vindt u dat? Ik heb bij zo'n gelegenheid wel heel lelijke woorden horen gebruiken. Wanneer we echter een bijenkast open doen, zet u niet alleen de deur, maar ook alle ramen gelijk open!

Een dezer dagen sprak ik een bestuurslid van een afd. onzer veren-

Tot 18 jaar
halve contributie.

ging. Hij maakte deze opmerking: „Denkt u heus, dat u wat bereikt met te verwijzen naar wat er in vorige afleveringen van ons maandblad staat? Ik verzeker u, dat de meeste leden, tenminste die op het platteland, het tijdschrift slecht lezen. De meeste afleveringen raken in de loop van de maand, in elk geval in de loop van het jaar zoek! De mensen hebben er ook geen tijd voor!” Ik heb erop geantwoord, dat het een vreugde voor mij zou zijn, hier verbetering in te brengen. Als ik bereiken kon, dat onze leden evenveel belang gingen stellen in ons Maandschrift, als in de Persberichten van het A.N.P., dan zou zeer zeker de bijtenteelt in ons land met sprongen vooruit gaan. Dan noem ik nog niet eens de verhoogde levensvreugde der imkers, omdat zij meer inzicht in het leven en werken van onze bijen zouden krijgen! En wat hebben we in februari te doen? Lees eerst nog eens over, wat ik voor januari schreef!

De zon krijgt in februari al meer kracht. Het is mogelijk dat er een dag komt dat de buitentemperatuur 13 tot 15 graden C. wordt en de bijen hun reinigingsvlucht houden. Let dan goed op en dan kunt u uit het gedrag van de bijen heel goed opmaken, hoe de toestand in de woning is. Heel mooi was het, dat 17 en 18 dec. j.l. de temp. buiten 13 graden C. was en duizenden bijen rondvlogen en zich reinigden! Zorg voor rust en droogte voor het volk en lees de „Vragenrubriek” van dit en vorige jaren na. Neem een aantekenboekje met potlood erbij en noteer, wat u belangrijk voorkomt. U kunt er dit jaar veel aan hebben!

W.J.L.H.

Koninginnen telen

ZONDER MOEITE

Wij willen pracht-koninginnen telen, mooie, grote, volledig uitgegroeide, sterke en levenskrachtige koninginnen, die lange tijd veel eitjes per dag kunnen leggen en die ons niet ontijdig in de steek laten.

De beroemde koninginneteler, Jay Smith, heeft eens gezegd: „Laat niemand u wijsmaken dat hij beter koninginnen kan telen dan Moeder Natuur. We kunnen er naar streven haar te evenaren, haar overtreffen kunnen we niet”.

Daarom gaan we tot het uiterste de natuur volgen.

We laten onze koninginnen telen door een zwermrijp volk. Op geen enkele andere manier krijgen we betere koninginnen. Want alleen een zwermrijp volk is in staat de koninklijke larven op de best mogelijke wijze te verzorgen. Het is er van nature op ingesteld om dat te doen. Zo'n volk kan het juiste voedsel voortbrengen voor de koninklijke larven. Het brengt dat voedsel ook in overvloedige hoeveelheden voort. Zó veel voedsel geeft zo'n volk zijn koninklijke larven, dat er in de uitgelopen koninginncellen nog een dikke laag overblijft. Bekijk zo'n cel maar eens; ze geeft u de zekerheid dat het uw koninginnen in hun jeugd aan niets heeft ontbroken. Van de koninginnen, die men voor veel geld koopt, kan dat niet altijd gezegd worden. Voor een beroepsteler betekent elke koningin die hij aflevert: zóveel geld. Hoe meer koninginnen dus, hoe meer geld. En kwaliteit en kwantiteit gaan in de koninginnetelt nu eenmaal niet samen.

Deze maand kunt u aan uw bijen nog niets doen. Laat ze, ook als het mooi weer is, met rust. Ze hebben voer genoeg. Door de kasten open te maken kunnen we ze alleen maar achteruit helpen, niet vooruit.

Maar u kunt wel de uitzet gaan klaarmaken voor de jonge prinsessen. U kunt de bevruchtungskastjes gaan klaar maken. Schrik niet van dat woord bevruchtungskastjes!

Hebt u nog lege kasten staan? Die kunt u best als bevruchtungskastjes gebruiken. Ook lege zesramers kunnen uitstekend dienst doen. Lege drieramers zijn ook heel geschikt.

U kunt het zelfs „in de hoogte” zoeken. Ik heb enige malen een spaarkast met drie broedbakken en twee separators gebruikt om er drie koninginnen in te laten bevruchten, het onderste en bovenste vlieggaat naar voren, het middelste naar achteren gericht.

Beschikt u helemaal niet over leeg materiaal, dan moet u zoveel kastjes maken als u denkt nodig te hebben, tot 10 stuks. Er moeten minstens 3 simplexramen in kunnen hangen. De afmetingen kijkt u af van uw gewone kasten. Maak het niet ingewikkelder dan nodig is, een gewoon enkelwandig kistje van 44 x 25 x 12 cm binnenwerks is voldoende. Op de juiste hoogte spijkert u er twee latjes in, waar de oren van de raampjes op komen te rusten. En u maakt er een vlieggaatje in en een reisraampje er op. En natuurlijk een waterdicht dak. Daarmee is het dieraamkastje al klaar. Een „voerafdeling” is volkomen overbodig, want we geven onze volkjes raten mee, waar een paar pond voer in zit. Nieuw hout is erg mooi voor deze kastjes, maar oud hout is erg goedkoop! Laten we elkaar goed begrijpen: ik zeg niet dat u beslist drieramers moet maken.

Wilt u in de bevruchtungskastjes ook volken laten overwinteren, dan moeten het minstens zesramers zijn. Gaat het enkel om het telen van koninginnen voor direct gebruik, dan zijn drieramers voldoende.

En dan is er nóg een mogelijkheid, die ik al herhaaldelijk heb toegepast. Als u uw volken altijd bij huis hebt of als ze tenminste gedurende de voorjaarsdracht bij u thuis blijven staan, kunt u uw koninginnen zelfs in een bovenbak boven een separator boven uw honingvolken telen. Als de jonge koningin boven de separator bevrucht is, neemt u de oude koningin uit het onderste volk en daarna verenigt u beide volken.

Brengt u in het voorjaar uw hoofdvolk van huis, b.v. naar fruit of koolzaad, dan kunt u deze methode niet toepassen. In dat geval zult u dus uw toevlucht moeten nemen tot het telen van koninginnen in drie-, zes- of tienraamkasten.

Denk er deze maand eens rustig over na wat voor uw omstandigheden het beste is en ga daarna pas aan het werk. Het zou jammer zijn als u nu drieramers maakte en dat u later tot de ontdekking kwam dat het beter anders had gekund.

G.

Onze collectieve verzekering

Het maximumbedrag per lid en per gelegenheid is gesteld op f 12.500,—. Verzekerd zijn de bijenkasten en -korven, met inhoud, bijenstallen, honing-, suiker- en wasvoorraden, gereedschappen en benodigdheden tot het imkerbedrijf behorende, welke zich onverschillig waar in Nederland bevinden. Indien leden over minstens 10 volken beschikken en men hiervoor in het bezit is van een eigen berg- en werkruimte of tuinhuisje, zijn ook deze gebouwtjes verzekerd. De vergoeding hiervoor is aan bepaalde normen, welke tussen Assuradeuren en het Hoofdbestuur zijn overeengekomen, gebonden. Als maximumvergoeding voor de 1e klasse goed bevolkte kasten en korven gelden de volgende bedragen:

	febr.-april	mei-sept.	okt.-jan.
Simplexkasten	40.—	75.—	30.—
Simplexkasten met broedkamers, honing-kamers en separator	40.—	75.—	30.—
Albertikast	50.—	80.—	40.—
gewone korf	12.—	20.—	10.—
boogkorf 16 raams	20.—	32.—	16.—
boogkorf, 12 raams	16.—	28.—	12.—
boogkorf, 9 raams	15.—	26.—	10.—

De risico's waartegen verzekerd is, zijn hieronder beknopt weergegeven:

Brandgevaar: (waaronder ook blikseminslag), volgens Amsterdamse Beurs-Brandpolisvoorwaarden met insluiting van het explosie-risico op usantiële condities.

Diefstal: van bijenkasten en -korven, zowel op reis als op tijdelijke en permanente verblijfplaatsen. (Van diefstal dient onmiddellijk ook de plaatselijke politie-autoriteiten kennis te worden gegeven).

Vervoer: mits het middel van vervoer een evenement is overkomen (b.v. aanrijding, aanvaring, te water raken, in brand geraken, het breken van een as etc.). Het zgn. „warmlopen” komt niet voor vergoeding in aanmerking.

Mede gedekt is schade, ontstaan tijdens het laden en lossen.

(Bij schade, het gevolg zijnde van het transport der bijen moet door het lid ook de vervoeder voor de schade aansprakelijk gesteld worden).

Schaden moeten binnen 3 x 24 uur na het constateren daarvan worden aangemeld bij de heer F. C. Peypers, p/a Fa. de Waal & Zoon, Rokin 75-79 te Amsterdam. Schaden onder f 10,- komen niet ten laste der verzekering.

Leden, die zelf voor verzekering hunner bezittingen hebben zorggedragen kunnen aan de verzekering van de vereniging uiteraard geen rechten ontlenen.

Verzekering tegen Wettelijke Aansprakelijkheid.

De maximum vergoedingen bij deze verzekering zijn als volgt:

A. f 10.000,— lichamenlijk letsel of dood van één persoon bij één gebeurtenis;

B. f 50.000,— lichamenlijk letsel of dood van meerdere personen bij één gebeurtenis;

C..f 5.000,— schade aan eigendommen van derden.

Ingeval een lid wordt aangesproken voor aan derden toegebrachte schade, mag door hem generlei toezegging inzake vergoeding worden gedaan.

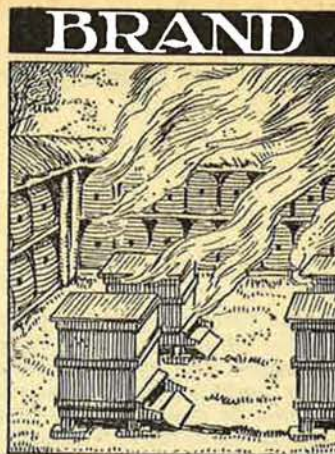
De betreffende aansprakelijkheidsstelling dient direct aan de heer F. C. Peypers, p/a Firma de Waal & Zoon, Rokin 75—79 te Amsterdam, te worden doorgezonden, waarna voor afhandeling met de betrokkene wordt zorggedragen.

De leden wordt verzocht deze gegevens over de verzekeringen zorgvuldig te bewaren en ingeval van schade volgens de aanwijzingen te handelen, opdat hun rechten niet verloren gaan.

Het zal de leden duidelijk zijn dat de premie, die door de Vereniging moet worden betaald, nauw samenhangt met het schadeverloop van de verzekering. Wij verzoeken de leden dan ook dringend om:

1. de nodige zorgen aan hun eigendommen te besteden in verband met brandgevaar;
2. voor toezicht te zorgen bij het plaatsen van hun bijen, ter voorkoming van diefstal;
3. bij vervoer de nodige aandacht aan kasten en korven te besteden.

De leden, die hun contributie niet vóór 1 januari hebben betaald, zijn niet verzekerd. Voor deze leden gaat de verzekering weer in nadat de achterstallige contributie is betaald. Het is dus van groot belang om de contributie tijdig te voldoen.

honing

Vervolg

In ons vorig artikel hebben we gezien, dat honig, behalve uit nectar, door de bijen ook kan worden bereid uit andere, zich aan of op levende plantendelen bevindende, zoete sappen; het daaruit bereide produkt wordt dan met de verzamelnaam **bladhonig** betiteld. Hetgeen over die „andere, zich aan of op levende plantendelen bevindende zoete sappen” bekend is, heb ik gedeeltelijk geput uit de hieronder vermelde literatuur *) en ik zal pogen, voor de lezers van dit tijdschrift daarvan een kort overzicht te geven.

Men kan onderscheiden „bladhonig” in algemene zin en „coniferenhonig” in meer engere zin. Coniferenhonig is nl. de bladhonig, welke door de bijen wordt verzameld op de bladeren (d.w.z. de naalden) en de bebladerde takken van coniferen, zowel Pinus-(den), Picea-(spar), Larix-(lork) als Thuja-(levensboom) soorten. Men neemt vrij algemeen aan, dat voornamelijk bladluizen en schildluizen (soms ook andere insecten) hierbij een rol spelen. De blad- en schildluizen boren de jonge twijgen en de bases der naalden aan en voeden zich zo overvloedig met het te voorschijn tredende plantensap, dat uit de anaalopening van deze parasieten druppels vocht te voorschijn komen, welk vocht een andere samenstelling heeft dan het oorspronkelijke plantensap en met het oog op het hoge suiker- (saccharose-, glucose-, fructose-) en dextrine-gehalte vlijtig door de bijen wordt verzameld. Vooral de op de zilverspar voorkomende schildluis (*Aphis piceae*) zou hierbij een grote rol spelen.

Door Geinitz is een onderzoek ingesteld naar de samenstelling van het sap van de spar, van de door de daarop voorkomende insecten afgescheiden „honigdauw” en van de coniferenhonig, welke door de bijen uit de verzamelde honigdauw werd bereid. De schildluis nl. neemt het sparrensap op en produceert de honigdauw; de honigbij neemt de honigdauw op en produceert daaruit de coniferenhonig. Uit het onderzoek van Geinitz bleek, dat de schildluizen uit het eiwit-arme, invertsuiker en dextrine bevattende, waterige planten-

sap ter dekking van hun eiwitbehoefte alle eiwit opnemen en een **eiwitvrije** honigdauw afscheiden, welke in verhouding tot het plantensap meer (onverteerbare!) dextrine en minder (verteerbare!) invertsuiker bevat. In de coniferenhonig komt echter wel eiwit voor. Deze eiwitachtige (althans stikstofhoudende) stoffen zouden dus geheel van dierlijke oorsprong, d.w.z. uitsluitend van het lichaam der bijen afkomstig moeten zijn. Dat de stikstofverbindingen in honig hoofdzakelijk van het bijenlichaam afkomstig zijn, is trouwens door Langer (Arch. Hygiène 71, 308 (1909) langs serologische weg aangetoond. Het feit, dat door Geinitz is gevonden, nl. dat de honigdauw eiwitvrij is, behoeft dus niet in strijd te zijn met het feit, dat coniferenhonig wel eiwitachtige stoffen bevat.

Coniferenhonig wordt voornamelijk gewonnen in streken als het Zwarte Woud, het Beierse Woud, de Vogezen, enz., waar de coniferen, waarop genoemde blad- en schildluizen worden aangetroffen, in groten getale voorkomen.

Door de bijen wordt echter ook bladhonig verzameld op loofbomen en wel volgens literatuuropgaven op Acer- (esdoorn), Ulmus- (iep), Quercus- (eik), Tilia- (linde) en Prunus- (kers, pruim, abrikoos, sleedoorn) soorten, volgens aan ons medegedeelde waarnemingen van Nederlandse bijenhouders op Tilia (linde), Quercus (eik), Fagus (beuk), Carpinus (haagbeuk) en Salix (wilg). Ons is slechts één mededeling van een Nederlandse bijenhouder ter ore gekomen, die vertelde te hebben waargenomen, dat de bijen bladhonig verzamelden van coniferen.

Betreffende het ontstaan van deze bladhonig bestaan twee theorieën; de meeste onderzoekers zijn van mening, dat ook voor het ontstaan van **loofbomenbladhonig** het voorkomen van blad- en schildluizen (eventueel van andere insecten) noodzakelijk is. De desbetreffende bladluizen, welke op de ahorn en op de linde voorkomen (nl. *Aphis aceris* en *Aphis tiliae*) worden met name genoemd; in het midden wordt gelaten of de wondafscheidingen door plantendelen, welke beschadigd zijn door kevers, rupsen enz., hier ook een rol spelen. De aanhangers van de tweede theorie nemen aan, dat in vele gevallen de afscheiding van honigdauw, d.w.z. van een uit de plantendelen tredend, suiker en dextrine bevattend, vocht, dat door de bijen wordt verzameld, plaats heeft, zonder dat meergenoemde insecten (blad- en schildluizen) hierbij een rol spelen; bijzondere omstandigheden, verband houdende met de sapstroom in de desbetreffende loofbo-

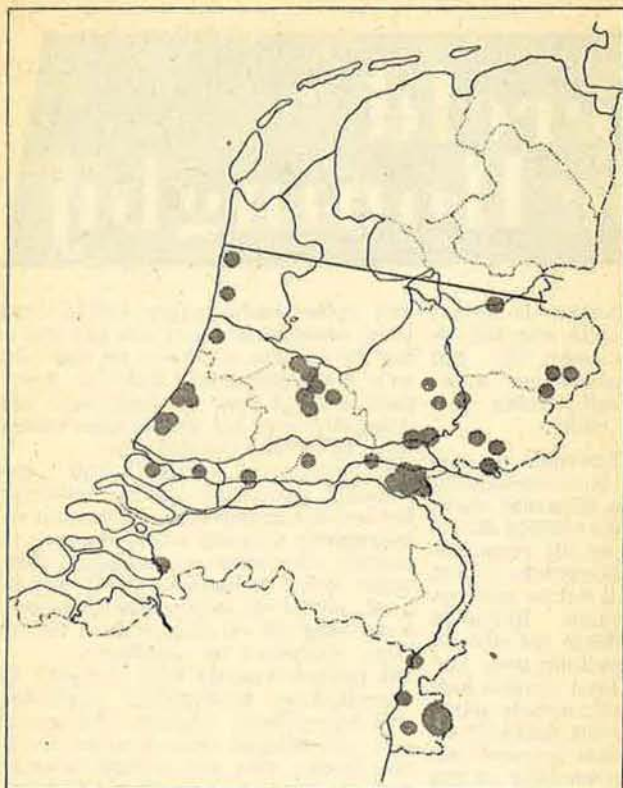
- *) L. Arnhart, Die Entstehung des Honigtaues. Idem, Wer hat die, den Tannenhonig lieferende, Baumlaus entdeckt. Idem, Auf zum Lärchenhonigtau, Arch. f. Bienenk., Heft 7 (1926). Idem, Der Honigtau, Bienenvater 56, Heft 2, 66 (1924). E. Zander und A. Koch, Der Honig, bldz. 9—19. L. Armbruster, Ein Fall von reinpflanzlichem Blatthonig, Arch. f. Bienenk., Heft 17, 35 (1926). P. Wolff, Beitrag zur Kenntnis der im Coniferenhonig vorkommenden Dextrine. B. Geinitz, Honigtau, Bienenzucht und Forstwirtschaft, Inst. f. Bienenkunde, Freiburg in Br. (1930). R. Braun, Der Honigtau und die Honigtau liefernden Kienläuse Z.f. angew. Entomologie 24 (1938). B. Geinitz, Die Entstehung des Tannenhonigs, 2. Bienenk. Forschungsergebnisse, Verl. Leipz. Bienenzgt. (1933). Schünemann, Vom Stande der Erforschung der Honigtaubildung, Märk. Bienenzgt. 14, 49 (1924). D. Jerratsch, Wie entsteht der Honigtau? Wurttemb. Bienenpflege 44, 7 (1922). E. Michel, Beiträge zur Kenntnis von Lachnus roboris, (Abt. Bienenk. Zool. Inst. Freiburg i.Br., Z. angew. Entomol 29, 243-281 (1942).

CONGRES ROME 1958

In aansluiting op het besluit van het 11e Bijenteeltcongres te Wenen om het 12e congres te Rome te houden, deelt onze Italiaanse zustervereniging mede dat zij met de organisatie van dat congres reeds een begin heeft gemaakt.

In tegenstelling met wat te Wenen afgesproken werd zal het congres niet in oktober, maar in de 2de helft van september 1958 worden gehouden om het de bezoekers mogelijk te maken de bijenteeltinstituten en bijenstallen nog in de tijd te bezichtigen, waarin zij in vol bedrijf zijn.

Het secretariaat van het congres is reeds gevormd en het adres is: Corso Vittorio Emanuele Nr. 101 te Roma.

Overzicht van de plaatsen in Nederland, waar gedurende het tijdvak 1930—1940 één keer of meermalen bladhonig werd gewonnen.

afscheiding van de gewone honig leverende bloemen (klaver, linde, korenbloem e.d.) door klimatologische omstandigheden gering of geheel afwezig is.

Naast min of meer zuivere bladhonig, welke toch ook altijd blijkt 't stuifmeelonderzoek enige bloemenhonig bevat, worden in vele gevallen mengsels van blad- en bloemenhonig in allerlei verhoudingen gewonnen. Is het percentage bladhonig gering, dan zal de betrokken honig meer het uiterlijk en de samenstelling van een gewone bloemenhonig hebben; is het percentage bladhonig vrij groot, dan zal het uiterlijk en ook de chemische samenstelling meer die van bladhonig benaderen. Bladhonig bevat echter dextrine en andere suikersoorten dan die, welke in gewone bloemenhonig voorkomen en deze kunnen op verschillende wijzen chemisch worden aangetoond. Daardoor gelukte het mij, in de periode van 1930-1940 uit 3150 monsters in Nederland gewonnen honig, welke vrij volledig werden geanalyseerd, 106 monsters tamelijk zuivere bladhonig te sorteren; daarnaast werden echter talrijke honigmonsters aangetroffen, welke weliswaar hoofdzakelijk uit bloemenhonig bestonden, doch die toch duidelijk een groter of kleiner percentage bladhonig bevatten.

Deze bladhonig werd gewonnen in de volgende plaatsen (zie nevenstaande kaart van Nederland):

In de provincie:

- Groningen: geen.
- Friesland: geen.
- Drente: geen.
- Overijssel: te Enschede, Haaksbergen, Ommen en Twello.
- Gelderland: te Velp, Apeldoorn, Hatert, Gendringen, Arnhem, Beesd, Varsseveld, Druten, Doetinchem, Nijmegen, Zutphen, Groesbeek en Loenen.
- Utrecht: te Amersfoort, Zeist, Soestdijk en Bilt-hoven.
- Noordholland: te Haarlem, Castricum, Bergen, Bussum en Laren.
- Zuidholland: te 's-Gravenhage, Voorburg, Rijswijk, Heenvliet, Giessendam, Oegstgeest, Leiden, Barendrecht en Wassenaar.
- Zeeland: geen.
- Noordbrabant: te Bergen op Zoom.
- Limburg: te Valkenburg, Heerlen, Kaaibeek, Kerkrade, Schaesberg, Nieuwenhagen, Beek en Echt.

In ons land wordt dus onder bepaalde klimatologische omstandigheden, welke zich waarschijnlijk niet dikwijls voordoen, bladhonig gewonnen op de geestgronden achter de duinen, in het Gooi, in midden Utrecht, langs de rivieren de Waal, de IJssel (benevens te Apeldoorn en te Loenen) en de Vecht (Ommen), in de zuidelijke delen van de Overijsselse en Gelderse Achterhoek, in Zuid-Limburg en in het westen van Noordbrabant (Bergen op Zoom). In de provincies Groningen, Friesland, Drente en Zeeland kwam geen bladhonig voor. Op nevenstaande kaart is door mij een lijn getrokken ten noorden waarvan in ons land geen bladhonig wordt gewonnen. Het zou interessant zijn, te vernemen, hoe deze lijn zich ten oosten van onze grens voortzet. Uit de uitkomsten van het chemisch onderzoek van deze monsters bladhonig, vergeleken met die van een achtal monsters „Tannen- en Fichtenhonig” (dus coniferenhonig), welke ik uit Duitsland ontving, werd door mij afgeleid, dat de mogelijkheid bestaat, dat bladhonig (d.w.z. de in ons land gewonnen loofbomenbladhonig) althans gedeeltelijk geen dierlijk (schild- of bladluizen) lichaam heeft gepasseerd, hetgeen bij coniferenhonig wel het geval is.

men, zouden hier van invloed zijn; indien nl. door een koele periode, eventueel door koude nachten, suiker in de takken en twijgen wordt gevormd als afweermiddel tegen vorstschade en daarop een zwoele, windstille periode invalt, gepaard gaande met een sterke sapstroom, dan zouden de loofbomen zich van de niet meer nodige, overtollige suiker bevrijden door het uit de bladeren en twijgen laten treden van een sterk suiker- en dextrinehoudend vocht; de sterke sapstroom zou als het ware de suiker uitspoelen. Een enigszins andere verklaring is deze: wanneer warme dagen, gepaard gaande met een groot waterverlies door verdamping en een sterke sapstroom, gevolgd zouden worden door koele, vochtige nachten, dan zou de sapstroom 's nachts nog door gaan en daar gedurende de nacht de verdamping veel geringer is, zou het overtollige suiker en dextrine bevattende vocht uit de bladeren treden. Verder is meermalen geconstateerd, dat, zonder dat hierbij dierlijke parasieten een rol spelen, de knopschubben van *Centaurea montana* (bergcentaurie) vocht afscheiden, dat door de bijen wordt verzameld. Ook wordt in een bepaald ontwikkelingsstadium van *Claviceps purpurea* (moederkoorn) honigdauw gevormd en kunnen schimmelen bacterie-woekering in plantendelen het optreden van honigdauw tengevolge hebben. Een belangrijk deel van de honig, op Hawaï gewonnen, schijnt „bladhonig” te zijn, welke door de bijen op de wondopeningen van het afgesneden suikerriet wordt verzameld.

In het midden latende of de in Nederland gewonnen bladhonig van zuiver plantaardige aard is, dan wel of deze ook, voordat hij door de bijen werd verzameld, een dierlijk lichaam (d.w.z. een schild- of bladluizen) heeft gepasseerd, kan worden vermeld, dat volgens mededeling van de betrokken bijenhouders in verschillende delen van ons land, de bijen bladhonig verzamelen op eik, linde, beuk, hagebeuk en wilg, gedurende kortere of langere periodes, waarin de nectar-

De Wereld van de Honingbij

(Vervolg)

Enige jaren geleden voerde Kalmus bijen op een schaalte met stroop. Toen het schotelte nog veel stroop bevatte en er nog veel ruimte was, namen bijen van twee of meer volken weinig notitie van elkaar. Maar toen de hoeveelheid stroop in het schaalte ging verminderen, begonnen de bijen van de verschillende volken met elkaar te krakelen en elkaar met hun kaken aan te vallen. Deze ruzies hebben nooit plaats tussen bijen van hetzelfde volk. Bijna zeker maken bijen onderscheid tussen leden van hun eigen volk en bijen van andere kolonies door de verschillen in hun lichaamsgeuren.

Wanneer een waakbij een lid van haar eigen volk aanhoudt of een indringster die geen roofbij is, onderzoekt zij deze met haar sprieten. Binnen een paar seconden identificeert zij door haar lichaamsgeuren het grootste deel van de bijen, die ze tegenhoudt, als leden van haar eigen volk of binnendringsters uit andere kolonies.

Soms schijnen de waakbijen echter in twijfel te zijn over de identiteit van een bij en elke waakster zal haar lichaam wel een halve minuut of langer achtereen grondig onderzoeken. Bijen, geïdentificeerd als leden van het eigen volk wordt toegestaan zonder oponthoud te passeren, maar indringsters, die zich niet al te zelfstandig gedragen, worden aangehouden en hun daaropvolgend lot hangt ervan af, hoe ze zich gedragen.

Roofbijen worden door de waaksters herkend door hun karakteristieke, aarzelende vlucht naar de ingang van een kast. Zodra een roofbij zich neerzet, doet elke bij, die haar dat heeft zien doen, onmiddellijk pogingen om haar te grijpen en dood te steken, zonder enig voorafgaand onderzoek. De roofbij probeert altijd de waakbij te ontsnappen, maar als ze daartoe niet in staat is, zal ze op haar beurt de waakbij vastgrijpen en proberen te steken. Deze gevechten zijn zeer hevig, daar elke bij de ander tracht te steken en de twistenden liggen dikwijls op hun zij en draaien als een wiel snel om en om, als ze met elkaar worstelen en elk een plek in het lichaam van haar tegenstandster zoekt, waar ze haar angel in kan duwen (zie pag. 110 juli- aug. nummer 1956).

Soms wordt de waakbij, soms de roofster gestoken en het slachtoffer krabbelt weg en sterft binnen een paar

minuten. De overwinnares is onverlet en heeft geen moeite met het terugtrekken van haar angel uit het lichaam van de overwonnenen, maar ondervindt soms moeilijkheden zich uit haar greep los te maken.

Kort geleden heeft Ribbands de mening geuit, dat het onwaarschijnlijk is, dat roofbijen een bepaalde vorm van gedrag hebben ontwikkeld die in hun eigen nadeel is en hij veronderstelde, dat hun karakteristieke vlucht voortvloeit uit het feit dat ze zich als rovers herkend achten. Ribbands meent dat zowel roofbijen als alle andere indringsters als zodanig door hun vreemde lichaamsgeuren worden herkend. Dit schijnt echter niet de juiste verklaring te zijn van dit gedrag. Free en de schr. zijn in staat geweest aan te tonen, dat elke bij, wanneer ze een kast berooft, een aangeboren neiging heeft, op deze manier te vliegen, als ze een troep bijen dicht bij het vlieg gat ziet zitten. Het maakt geen verschil of de bijen, die deze troep vormen al of niet tot het eigen volk behoren en al of niet dezelfde lichaamsgeuren bezitten. Het is inderdaad mogelijk geweest een proef zodanig in te richten, dat gemerkte roofbijen genoopt werden, te proberen een kast te beroven, die ongeveer de helft van de leden van haar eigen volk met zijn broed, koningin enz. bevatte, die een paar minuten van tevoren uit de ouderlijke woning waren genomen.

Bij het zien van de waaksters (leden van hun eigen volk) bij de ingang, vertoonden deze bijen de karakteristieke, aarzelende vlucht van de zgn. roofbij en wanneer ze zich neergezet hebben en zijn aangehouden, proberen ze onmiddellijk te ontsnappen. Sommige van hen werden echter gegrepen en doodgestoken. Het enige alternatief voor de verklaring, dat ze door hun gedrag als roofsters werden herkend, schijnt de veronderstelling te zijn, dat roofbijen een „angst“-geur voortbrengen en daardoor worden herkend. Zo'n veronderstelling schijnt geheel overbodig en verklaart niet, waarom bijen een dode bij of iets wat daarop lijkt aanvallen die we, als een soort lokaas, voor hun kast laten zweven.

Onbewuste indringsters, die geen stuifmeel of nectar bij zich hebben, nemen een onderdanige houding aan tegenover de waakbijen, die hen onderscheppen en ze doen geen pogingen er vandoor te gaan en ze wenden hun poten van de waaksters af en ze trekken hun achterlijven in. De waaksters lopen om de lichamen

van zulke onderdanige indringsters heen, onderzoeken hen met hun sprieten en als een waakster de kop van zo'n binnendringster nadert, keert deze zich tot haar en biedt haar een druppeltje van het tussen haar kaken terugvloeiende voedsel aan.

Dat aanbod van voedsel wordt gewoonlijk geweigerd. Zelfs wanneer het wordt aangenomen, schijnt het de indringster op geen enkele manier te helpen. Als haar voedselaanbieding enige keren achtereen wordt geweigerd, steekt de indringster plotseling haar tong uit en begint deze tussen haar voorpoten te „poetsen“. Dit poetsen van de tong verschilt in verscheidene belangrijke opzichten van het gewone poetsen. Het wordt b.v. veel vlugger gedaan en het duurt ook langer dan het gewone schoonmaken. Het is een voorbeeld van een „verlegenheidshandeling“ en wordt mogelijk veroorzaakt door dat de verdwaalde bij er niet in slaagt de kast binnen te gaan en voedsel af te geven.

Wanneer de waaksters een onderdanige bij eenmaal hebben herkend als indringster, gaan ze ertoe over haar toe te takelen, haar aan haar pootjes en vleugels te trekken en soms met hun monddelen aan haar kaken, terwijl ze haar van de vliegspleet wegslepen. Een zwak individu, zoals een heel jonge bij, kan zelfs opgelicht worden door een waakbij, die dan met haar zal wegvliegen en haar op enige afstand van de kast ongedeerd zal laten vallen.

In uitzonderlijke omstandigheden worden leden van het eigen volk van de waakbijen als indringsters behandeld en ze worden toegetakeld en van de ingang van hun eigen woning weggedrongen. Dit gebeurt, wanneer de onderdanige bijen aan een ziekte lijden, een vorm van bijenverlamming, die, naar wordt geloofd, veranderingen in hun lichaamsgeuren veroorzaakt, zodat ze niet meer als leden van hun eigen volk worden herkend.

Onderdanige indringsters worden nooit gestoken, behalve als ze proberen aan de waaksters te ontkomen of wanneer het alleen maar lijkt, dat ze dat trachten te doen, zoals kan gebeuren, als ze door opgewonden waaksters erg op en neer gesjord worden. De onderdanigheid van de indringster schijnt de waaksters te weerhouden haar te steken. Elke poging tot ontsnappen van de kant van de indringsters wekt onmiddellijk de steekreacties van de waaksters op; deze klimmen gewoonlijk bovenop de indring-

ster en proberen hun angels in haar lichaam te drukken. Soms kan bij een experiment de steekreactie van een waakbij worden uitgelokt door een onderdanige indringster met een pincet bij een vleugel vast te grijpen en haar weg te trekken van de waakbijen.

De steekreacties van waakbijen komen dus altijd tot uiting door de schichtige bewegingen van roofbijen en ze kunnen worden opgewekt door het zien van onbewuste indringsters, die eerst onderdanig waren en dan proberen te ontsnappen. Ook wanneer de waakbijen van twee volken elkaar ontmoeten, zoals soms gebeurt, wanneer bijenhouders trachten twee volken te verenigen, zonder voldoende voorzorgsmaatregelen te nemen, vinden vaak hevige gevechten plaats.

Een heel enkele keer worden de pootjes van een onderdanige indringster, die ervan langs krijgt, allemaal tegelijk heel snel van de grond losgerukt, in welk geval ze plotseling een volkomen passieve houding zal aannemen ('n toestand van thanatosis) ¹⁾ en ze geeft zich over om door de waakbijen rondgeslept te worden.

Wanneer ze losgelaten zijn, poetsen de indringsters, die deze passieve houding hadden aangenomen, zich op en zetten gewoonlijk hun weg naar het vlieggat geheel ongedeed voort. Ondanks de activiteiten van de waakbijen slagen sommige indringsters er in de kast binnen te komen, maar zij zijn er aan blootgesteld om op de raten binnen in de kast onderworpen te worden aan dezelfde behandeling als op de vliegplank. Vele van hen worden toetgetakeld en weer de woning uitgesleept.

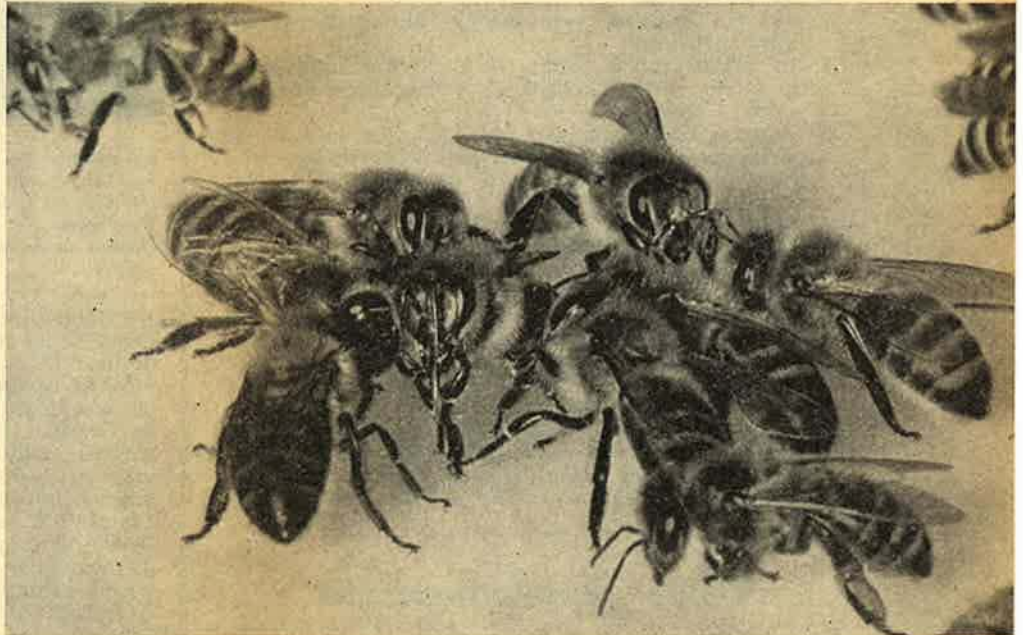
Sommige van hen slagen er echter in, in de kast te blijven en na ongeveer een paar uren worden ze niet meer onderzocht en toetgetakeld en ze worden als leden van het volk aangenomen. Vermoedelijk krijgen deze bijen gedurende de twee uren, dat ze in de kast zijn geweest, dezelfde lichaamsgeuren als de rechtmatige bewoonsters. Deze geuren worden blijkbaar verworven door het opnemen van de algemene kastgeur in de was op de oppervlakte van hun lichaam en door contact met de bijen en tot op zekere hoogte misschien door het delen in de gemeenschappelijke voedselvoorraad. De binnendringsters zijn daardoor niet meer als vreemden te herkennen. Zulke geadopteerde indringsters heeft men 24 uren, nadat ze voor het eerst de vreemde kast zijn binnengegaan, de ingang daarvan zien bewaken tegen indringsters van hun ouderlijk volk. Tijdens een kort geleden gebracht be-

zoek aan Ceylon, was de schr. in de gelegenheid het gedrag van de werkststers van zowel *Apis indica* als van *Apis florea* te observeren. Hij stelde vast, dat indringsters en waakbijen van deze soorten gedragslijnen vertonen, die identiek lijken aan die van *Apis mellifera*. De werkststers van deze twee soorten en ook van *Apis dorsata* vertoonden bovendien het merkwaardige „flikkerende” gedrag, wanneer ze worden gestoord door indringsters als hoornaren of mensen (zie blz. 208 jaargang 1954).

We kunnen dus tot de slotsom komen,

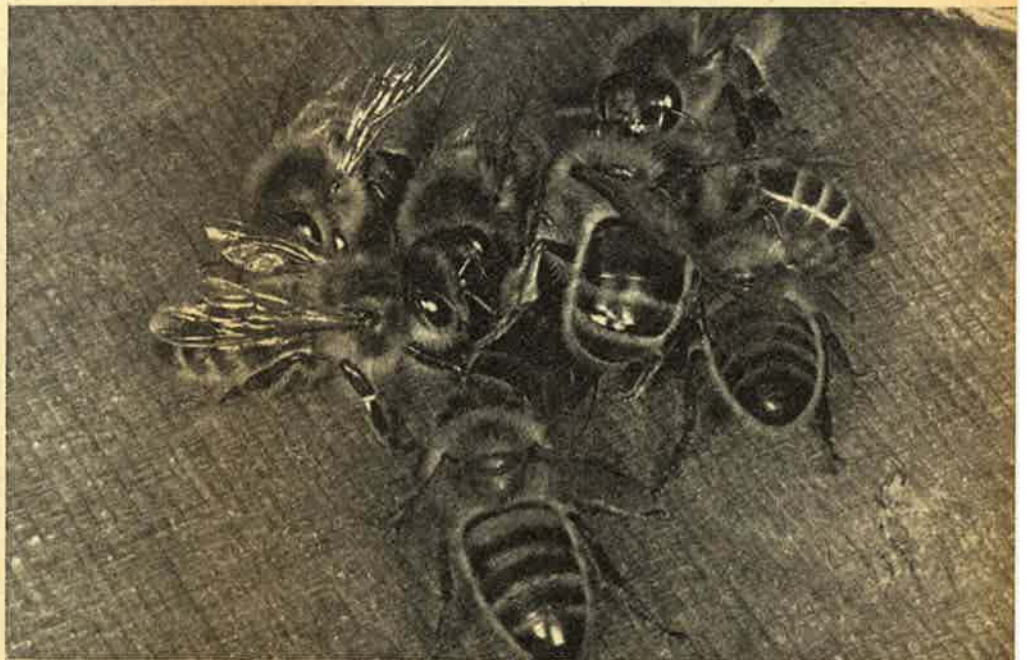
dat lichaamsgeuren een fundamentele rol spelen bij het in staat stellen van honingbijen om onderscheid te maken tussen leden van hun eigen volk en indringsters van andere kolonies. Het is ook duidelijk, dat de gedragingen van indringsters buitengewoon belangrijk zijn, daar ze de waakbijen niet alleen in staat stellen roofbijen zeer vlug te herkennen, maar ook dienen om de levens van de meeste van die indringsters, die volken, wier kasten ze proberen binnen te gaan, geen kwaad willen doen, te sparen.

(Wordt vervolgd)

Boven: Soms begint de verdwaaide bij uit verlegenheid haar tong te poetsen.

Beneden: Als de indringster poogt te ontsnappen, wekt dat onmiddellijk de steekreacties van de waakbijen op. Het knoedeltje waakbijen sleept de indringster van de vliegplank af.

1) Deze toestand van thanatosis, die door de onderdanige bij onwillekeurig wordt aangenomen, moet niet worden verward met de passieve houding met uitgestrekte vleugels, die werkbijen expres aannemen, wanneer hun lichamen door andere bijen worden schoongemaakt.

Zou IK dat weten???

Antwoorden op elders in dit nummer gestelde vragen

1. De mijtziekte wordt veroorzaakt door mijten, die zich nestelen in de luchtbuizen van de bijen.
2. Die luchtbuizen zitten door het gehele lichaam, ze dienen voor de ademhaling van de bijen. We noemen ze ook tracheeën.
3. In de tracheeën van het borststuk.
4. Nosema.
5. Nosema is een ziekte, die voorkomt in de darmen van de bijen. Ze wordt veroorzaakt door een kleine parasiet, een eencellig diertje.
6. Ja, wasmotten.
7. Ja, aan de kleine verhevenheid, die op de celrand wordt gebouwd.
8. In zwakke volken treffen we meer wasmotten aan. In sterke volken krijgen ze weinig kans om hun werk te doen.
9. Aan de onderkant van het achterlijf hebben de werkbijen vier paar waskliertjes zitten. Het bijenwas komt daaruit tevoorschijn in de vorm van kleine, dunne wasschubjes.
10. Voor het bouwen van raten. Met de poten verwijderen de bijen de schubjes van de waskliertjes en met hun monddelen bouwen ze er raten van. Ze gebruiken het ook om de cellen er mee te verzegelen.
11. De dekseltjes op honing zijn van was gemaakt, de broeddekseltjes van was onder toevoeging van andere stoffen als stuifmeel enz.; zodat de pop die er onder zit niet hermetisch van de buitenlucht is afgesloten. Dat wasdekseltje laat n.l. lucht door.
12. Kunstraat, boen- en meubelwas enz.
13. Ongeveer 18 vellen. Men kan er wel meer maken, maar hoe dunner men de kunstraat maakt, des te minder goed beantwoordt hij aan het doel.

Onze Jubileumpuzzel

De oplossing:

1. Drachtvelden; 2. Groepen; 3. Verzekering; 4. Diefstal; 5. Bespuitingen; 6. Honingbokalen; 7. Schiermonnikoog; 8. Gemeente; 9. Flevoland; 10. Wisselprijzen; 11. Honinggoest; 12. Wasbesparing; 13. Bijensuiker; 14. Bijeninstituut; 15. Praktisch Imker; 16. Vervoer; 17. Bibliotheek; 18. Kunstzwermen; 19. Jaagkieps; 20. Tentoonstellingen; 21. Honingmarkten; 22. Simplexkast; 23. Lezingen; 24. Bijenwoningen; 25. Bedrijfsraad; 26. Jubileumjaar; 27. Drachtplanten; 28. Wilgenstek; 29. Minderhoud; 30. Stalwedstrijden; 31. Zesramer; 32. Verplichtingen; 33. Afdelingen; 34. Bevordering; 35. Fabrieksmethode; 36. Eremedaille; 37. Accijnsvrij; 38. Honinggevend; 39. Beeldroman; 40. Filmstroken; 41. Koolzaadreis; 42. Contributie; 43. Vragenrubriek; 44. Lindehoning; 45. Vergoeding; 46. Hoofdbestuur; 47. Wageningen; 48. Gereedschappen; 49. Aanprijzing; 50. Mijtziekte; 51. Consultant; 52. Speurbijtje; 53. Honingzeef; 54. Ontspanning; 55. Vergaderingen; 56. Bakwedstrijd; 57. Cursussen; 58. Bijenstallen; 59. Gedenatuereerd; 60. Spaarkast; 61. Koninginnetee; 62. Tonglengte; 63. Honing; 64. Bijen houden met succes; 65. Groentje; 66. Aansprakelijkheid; 67. Kunstraat; 68. Werktekening; 69. Aalster methode; 70. Bijenvolken; 71. Ambrosiushoeve; 72. Koninginnen; 73. Schadegeval; 74. Marktberichten; 75. Behandeling; 76. Theoretische; 77. Bestuiving; 78. Zonnewassmelter; 79. Kwaliteit; 80. Arbitrage; 81. Bijenmarkten; 82. Van Rappard; 83. Voorstellen; 84. Levensvreugde; 85. Oogst en dracht; 86. Observatiekast; 87. Bondslied; 88. Benodigheden.

De prijswinnaars:

1. S. Koning, Hoog Soeren; 2. H. Berghegen, Zeist; 3. J. Oldenbroek, Kampen; 4. H. Wolters, Nijverdal; 5. W. Davelaar, Beekbergen; 6. J. W. Muylkens, Schimmert; 7. G. Kerkdijk, Vriesenveen; 8. J. C. Verplanke, Hoofdplaat; 9. H. Willems, Boerhaar; 10. H. W. Leemborg, Groningen; 11. G. H. Klunder, den Hulst; 12. H. H.

Koninklijke onderscheiding

De waarnemend burgemeester van Doetinchem speldt de heer D. J. van der Meulen, oud-Hoofd van de school Oosseld en voorzitter van de afdeling Doetinchem en Omstreken het ridderkruis van de Orde van Oranje Nassau op de borst.

(Foto Jan Stap te Doetinchem).

Bij Koninklijk Besluit van 5 november 1956 werd benoemd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau de heer D. J. van der Meulen, voorzitter van de afdeling Doetinchem en Omstreken, die meer dan 25 jaar Hoofd van de Neutrale Bijzondere School te Oosseld, gemeente Doetinchem, is geweest, wegens verdiensten in laatstgenoemde functie en voor het gehele maatschappelijk leven van genoemde buurtschap.

Dit Besluit was aan de heer van der Meulen geheel onbekend gebleven totdat hij op zaterdag 24 november op het Gemeentehuis werd ontboden. Daar in de intieme kring van haastig en heimelijk bijeengeroepen familieleden en verbonden aan de school Oosseld werd hem door de waarnemende Burgemeester, Wethouder J. M. J. Ketelaar, het ridderkruis opgespeld, van welk groot ogenblik wij zo gelukkig zijn met medewerking van De Graafschapbode en de fotograaf Jan Stap te Doetinchem een foto in ons Maandschrift op te nemen.

De heer van der Meulen is ook bijenteeltleraar en als zodanig heeft hij menige geslaagde cursus gegeven. Zijn vele maatschappelijke werkzaamheden beletten hem echter de laatste jaren zich zó aan de bijenteelt te geven als hij gewent had.

13. H. L. Veenstra, Rhenen; 14. Tony van den Bosch, St.-Martens Bodegem, België; 15. Mej. E. L. Mulder, Appelscha; 16. H. Hazevoet, Amsterdam; 17. E. V. van der Spek, Eindhoven; 18. E. G. Boesenkool, Aarlanderveen; 19. I. J. van Cruyningen, Nijmegen (jeugdld); 20. Arth. Cornelis, Houthalen, België; 21. J. Veen, Uithoorn; 22. H. van Harten, Groningen; 23. W. J. Hoogstraten, Bunnik; 24. A. H. van Ingen, Oosterhout Gld.; 25. G. B. te Hennepe, Aalten; 26. G. Kooij, Wolfheze; 27. F. Halman, Steenwijkerwold; 28. W. Timmer, Nunspeet; 29. F. J. de Graaf, Haarlem; 30. F. W. Offreins, Weesp; 31. Jo J. Minnaar, Kruijningen; 32. A. J. Zwinenberg, Ecrbeek; 33. J. A. Veenstra, Kortezwaag; 34. P. C. ter Heegde, Amsterdam; 35. H. O. Ebbens, Winschoten; 36. H. Sandifort, Ouddorp; 37. C. J. Bastianen, Zundert; 38. C. van der Schel, Leeuwarden; 39. M. de Lig, Rotterdam; 40. L. Ph. Lacor, Halsteren; 41. W. Veldsink, Ommen; 42. W. J. Feenstra, Wageningen; 43. A. N. Hulsman, Rijswijk; 44. F. van Vliet, Rotterdam; 45. P. Siebering, Winschoten; 46. A. Reints, Hoogezand; 47. A. M. J. Brans, Maastricht; 48. S. Mulder-Kok, Soestdijk; 49. J. van Belle, Nieuw Beijerland; 50. J. Koens, Nieuwe Pekela.

BOEKBESPREKING

TUINBOUWGIDS 1957

Elk jaar begroeten we dit onmisbare werk weer met groot genoegen, het geeft antwoord op vrijwel elke vraag, die we graag beantwoord willen zien en die ligt op het gebied van de tuinbouw. Voor ons, imkers, zijn uiteraard van belang de zaken die het fruit en de ziektebestrijding betreffen. Maar ook de statistische gegevens, de volledig bijgewerkte adreslijsten, de gegevens over de teelt van fruit, bloembollen, vaste planten, bomen, bloemen en zaden zijn zeer nuttig. De rubriek „Huis en tuin” geeft de volgende artikelen: Planten voor balkon en gevelversiering; Een kasje voor de liefhebber; Bemesting van siergewassen; De border in de schaduw; Maandoverzicht van de werkzaamheden; Vruchtbomen in een kleine tuin; Plantenbakken; Bestrijding van ziekten en plagen; Wilgkatjes, sierlijk en nuttig. In laatstgenoemd artikel wordt een overzichtje gegeven van de belangrijkste wilgensoorten en het artikel besluit aldus:

„Behalve sierwaarde, heeft de wilg groot nut voor de bijenhouderij. De bijenkoningin begint pas goed te leggen, wanneer haar vers stuifmeel gevoerd wordt. Wilgen behoren tot de eerste planten, die dat vroege stuifmeel geven. De vroegste bloeiers vooral, maar ook de volgers en de late bloeiers leveren stuifmeel voor de bijen. De wilgen met vrouwelijke katjes, zoals de vrouwelijke Caprea en Salix endingeri leveren veel honing. Dat is in het vroege voorjaar van veel belang, want de larven moeten gevoed worden. Het volk moet vroeg in de tijd veel jonge werksters hebben.”

Voor hen die buitenlandse boeken en bladen lezen, is het glossarium zeer interessant, het geeft de Nederlandse, Engelse, Duitse, Zweedse en Franse vertaling van algemene termen, ziekten en plagen, groenten en kruiden, fruit, siergewassen en bomen.

De prijs is f 6,—. Bestellingen kunnen gedaan worden aan de Staatsuitgeverij, Fluwelen Burgwal 18 te Den Haag.

LANDBOUWGIDS 1957

Het Staatsuitgeverijbedrijf bericht ons, dat de belangstelling voor de Landbouwgids 1957, die onlangs is verschenen, groot is. In de afgelopen weken werden reeds duizenden exemplaren afgeleverd.

Dit verbaast ons geenszins aangezien wij weten, hoeveel nuttige adviezen en gegevens dit boek bevat. Iedere boer die eenmaal over zijn vooroordeel tegen „boekenwijsheid” is heengestapt en een exemplaar heeft besteld, wil deze gids niet meer missen. De kosten? Die haalt hij er dubbel en dwars uit door de vele praktische en vooral kostenbesparende adviezen die hij er in vindt. Dit geldt ook voor die boeren, die weinig of geen landbouwonderwijs hebben gehad.

Degenen onder u die nog geen Landbouwgids hebben, of zich van een enkele jaren oud exemplaar bedienen, raden wij dan ook aan: bestel de nieuwe Landbouwgids vóór hij uitverkocht is.

Een briefkaart aan het Staatsuitgeverijbedrijf, Fluwelen Burgwal 18 te Den Haag of aan uw boekhandelaar is voldoende.

Prijs f 5,—.

In verband met de beperkte voorraad wordt men verzocht, geen geld vooruit te zenden.

Redacteur: R. P. Groenveld. Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis, Wageningen, Tel. 2863. Postrekening 846801.

Commissie van Redactie: A. S. Planting, B. A. v. d. Sande en A. Vink. Adviseurs: de Rijksbijenteeltconsulenten.

DOE ALLEMAAL
UW HONING

IN DEZE BOKAAL

Voorstellen algemene vergadering

De in het januarinumnummer gepubliceerde voorstellen der afdelingen worden op de agenda van de algemene vergadering geplaatst, zodra zij door vijf of meer andere afdelingen worden ondersteund, van welk feit vóór 15 februari door middel van een adhaesiebetuiging of anderszins aan het hoofdbestuur moet zijn gebleken. Ditzelfde geldt voor amendementen op voorstellen, uitgaande van het hoofdbestuur of van afdelingen, met dien verstande, dat de indiening daarvan voor 15 februari moet hebben plaats gehad en de adhaesiebetuigingen daarop voor 15 maart zijn binnengekomen.

Art. 29 H. R.

Voorjaarsuiker

De toestemming tot het verstrekken van 5 kg bijensuiker per volk is afgekomen. De suikerkaarten en verdere stukken worden een dezer dagen aan de afdelingsbesturen toegezonden.

BIJENHUIS WAGENINGEN.

Examen Praktisch Imker 1957

Examenprogramma: Blz. 33 en 36 Groentje maart 1954.

Vragen en antwoorden: Blz. 136 Groentje september 1954 en volgende Groentjes.

Aanmelding: vóór 1 april 1957 met gelijktijdige storting van het examengeld op giro 846801 van onze vereniging.

Examen: Te Wageningen, waarschijnlijk begin juni.

Nagekomen

afdelingsberichten

AFD. GOEREE EN OVERFLAKKEE

Op 18 jan. werd te Middelharnis de film „Bijenhouden met succes" vertoond. Een 34 tal leden met enkele genodigden genoten van die film, welke het gehele bijenjaar rond gaat.

Na de filmvertoning werd de jaarvergadering gehouden. Uit het verslag van de secretaris bleek, dat het aantal gewone leden gelijk was gebleven aan dat van 1955, maar dat het aantal jeugdleden is opgelopen tot 9. Dit grote aantal jeugdleden komt wel in hoofdzaak op rekening van de secretaris, de heer Bosschaart, die de leider is van de cursussen aldaar. Voorwaar een pracht succes en een voorbeeld voor anderen. Het financieel verslag gaf eveneens een gunstig beeld te zien. Hierna kreeg het H. B.-lid, de heer Vink, het woord, die in vogelvlucht een overzicht gaf van de bijenteelt in het verleden tot in het heden. Via dit praatje kwam spreker terecht bij de penningmeester, de heer Tanis, die deze functie vorig jaar 25 jaren had vervuld en op deze vergadering weer opnieuw was herkozen. De heer Vink bracht hem de dank over van het H. B. voor het vele dat hij in die functie maar ook als bijenhouder had gedaan. Zijn gelukwensen liet hij vergezeld gaan van de mededeling dat de vereniging de heer Tanis als bewijs van erkentelijkheid en waardering de draagmedaille had toegekend. Onder applaus van de aanwezigen werd hem dit kleinood op de borst gespeeld.

De vergadering werd, nadat de heer Tanis had bedankt, nog enige tijd voortgezet. Men nam de gelegenheid waar om het H. B.-lid, en de directeur van de afdeling Handel, de heer Seunninga, die ook aanwezig was, nog enige vragen te stellen. Het was een prettige vergadering, welke naar een volgende keer doet verlangen. V.

AFD. ROTTERDAM

Op dinsdag, 15 januari 1957, werd voor onze afdeling de nieuwe kleurenfilm gedraaid betreffende de toepassing van de Aalster-methode. De film werd toegelicht door de heer J. v. Aarst, assistent van Dr. Minderhoud.

De opkomst was zodanig, dat nog een flink aantal stoelen moest worden bijgezet. Ook de dames waren flink vertegenwoordigd.

Voor de aanwezige ervaren imkers waren de handelingen op de film duidelijk te volgen. Als instructiefilm voor de jongeren wil het ons echter voorkomen, dat de diverse perioden, die de film moest uitbeelden, zodanig kort op elkaar volgden, dat de methode voor hen een enigszins gejaagde indruk maakte. Ook lijkt ons de gesproken tekst voor deze groep te beperkt. Echter, over het geheel genomen, een prachtige film, waaraan geen moeite gespaard is en die een verantwoorde poging is, de Aalster-methode in de belangstelling van de nederlandse imker te brengen.

Na de hoofdfilm werden nog een paar vragen gesteld, die door de heer van Aarst op duidelijke wijze werden beantwoord.

Aan het eind van de vergadering dankte de voorzitter de heer van Aarst voor zijn moeite en sprak hij zijn voldoening uit over deze zeer geslaagde imkersavond.

De Secretaris,
P. KLAPWIJK.

GEEN KOUDE FEBRUARI

Als december en januari geen vorstperiode van betekenis hebben gebracht, dan is de kans dat februari te koud zal zijn kleiner, dan wanneer december of januari te koud zijn geweest. Voor dit jaar geldt dus, dat de kans niet groot is, dat februari te koud zal zijn. Aldus het K.N.M.I.

Als dit praatje onder uw ogen komt, zijn we al weer aan het nieuwe jaar begonnen. Anders dan wat toezicht is er aan de bijen niet te doen. Maar in ons achterhoofd zijn we al met onze bijen bezig. Velen vragen zich al weer af, of ze naar koolzaad, fruit, kersen zullen reizen.

Zou er veel koolzaad uitgezaaid zijn? Ik stelde deze vraag aan een bouwboer. Volgens mijn zegsman zou er minder zijn uitgezaaid dan vorig jaar wegens het te late afrijpen van de aardappelen, waardoor het land voor de inzaai van het koolzaad te laat vrij kwam.

We zullen de cijfers binnenkort weer in ons Groentje kunnen lezen. Met ons reisgroepje hebben we in de 16 jaar dat we naar het koolzaad gingen geen enkele misoogst gehad. Ook nu hopen we weer te gaan. De zomeroogsten en de hei laten nog al eens verstek gaan, het koolzaad praktisch nooit.

Of ik dan niet van de mislukkingen door opsluiten van volken in de N. O. P. hoorde? Ja, natuurlijk. Maar ook dat de zorgzame imkers geen of weinig mislukkingen hadden.. Zelf was ik nog nooit met de bijen in de polder, maar ook wij hebben de volken wel opgesloten op warme, zelfs op zeer warme dagen. We hadden de dekkleedjes of dekplanken weggenomen en de reisramen (niet van vliegengaas!) er op. Om 6 uur 's avonds konden we ze weer loslaten. Alles prima in orde.

Hierbij wil ik echter opmerken, dat we normale volken hadden, zo met 5 à 6 ramen broed toen ze naar de kool gingen. Met versterkte volken komt men uiteraard ook voor andere moeilijkheden te staan, waarbij men mogelijk moet overgaan tot besprenkelen met water van boven door het reisraam. Wij sprenkelden vroeger ook met een vegeer water tegen de bijendoeken van de korven op lange reizen met de bijen per schip, zoals ik dat vorig jaar vertelde. Wie bijzondere oogsten wil, zal ook bijzondere maatregelen moeten treffen. Wij, en velen met ons, hebben er de gelegenheid niet voor, maar stellen ons dan ook tevreden met 20 tot 30 pond uit de honingkamer te slingeren.

Zekerheidshalve gaan we met geknipte en gemerkte moeren naar het koolzaad, we wachten niet tot het laatste bloempje uitgebloeid is en maken thuis de kunstzwermen.

Een beetje eenheid van inzicht en werken in zo'n reisgroepje is nodig. Daartoe gaan we dan al in januari of februari eens een avond met elkaar praten.

We nemen de vrouwen mee en hebben een nuttige en gezellige avond. Wij voor ons hebben liever 25 pond honing dan de kans op 50 pond en ongelukken en bovendien niets van de zomerdracht en de heide. Maar ik zou zeggen: altijd naar het koolzaad. Zo zijn we toch al weer aan het inkeren, maar (bijen) regeren is vooruitzien.

De volgende keer hoop ik nog een belevenisje te vertellen over bijen en muziek.

Onze bijen zijn nog rustig, maar de bijenmannen worden al weer onrustig. Mogelijk is er al een reinigingsvlucht geweest met het heerlijke gezoem, even later het eerste stuifmeel. Na elke winter komt een lente!

DE BIJENMAN.

(Wegens plaatsgebrek konden we deze bijdrage van onze Bijenman niet in het januari-nummer opnemen.

RED.

uit de Jaagkiepers

Apiserum

We hebben in lange tijd niet veel over Koninklijk Voedsel gehoord. Opvallend is thans 'n artikel in Abeilles et Fleurs 1956 —12 met de titel: Vervolgelingen van verkopers van K. V. Hieruit het volgende uit-treksel:

De N. V. Apiserum, welke K.V. in farmaceutische ampullen verkoopt, waarop zorgvuldig verzuimd wordt de hoeveelheid K.V. te vermelden, had voor twee jaar de ongelooflijke brutaliteit een syndicaat te stichten, hetwelk het „Syndicaat ter bescherming van K.V.” gedoopt werd. Men was geslaagd hierin enige bijenhouders van goede naam te betrekken, maar deze begrepen al spoedig dat het syndicaat alleen bestemd was om Apiserum te propageren en zij traden uit.

Apiserum heeft rare manieren om het K.V. te beschermen: voor 18 maanden diende hij een klacht in bij een rechter van instructie te Parijs tegen verkopers van K.V., deze zouden onwettig de farmacie uitoefenen. De Justitie werkt langzaam en aan het einde van 1956 moesten 16 bijenhouders, welke K.V. verkochten voor de rechter verschijnen op een aanklacht van de N.V. Apiserum, welke zich civiele partij stelde.

Het Franse blad vestigt de aandacht van bijenhouders en hun verenigingen op de ernst van de toestand. Apiserum zou aan de bijenhouder de verkoop van K.V. anders dan door zijn bemiddeling willen verbieden. Hij doet daartoe alle moeite om de justitie te laten beslissen dat K.V. in honing een geneesmiddel is en dit zou door (onpartijdige) deskundigen moeten worden uitgemaakt.

Apiscupa

Voor enige jaren hebben we in ons Groentje kunnen lezen, hoe een imker een zwerm ving met de stofzuiger van zijn vrouw.

De lachende man met een zwerm in plexiglas is een Franse bijenhouder en uitvinder, die zich reeds een tiental jaren met het probleem bezig houdt, hoe een stofzuiger doelmatig te gebruiken. Op de foto staat George Gurdi uit Praelenfrey-au-Gua. Hij zond ons de mooie foto's waarvoor onze hartelijke dank. Zijn eerste ervaring met een stofzuiger viel niet mee: de zwerm was wel spoedig gevangen maar was erg beschadigd. Gurdi ging zoeken en nam in plaats

van de metalen zuigbuis er een van plastic, welke zo lang is, dat een zwerm op een hoogte van 7 à 8 meter gemakkelijk te scheppen, neen te zuigen is.

De emmer van plexiglas, werd voorzien van een schokbreker, terwijl de zuigzak vervangen werd door een metalen zeef. Nu volgde een geslaagde proef. Een zwerm van 4 kg. (?) was

Krijgen we straks een nieuw werkwoord in onze imkerstaal? Gaan we een zwerm niet meer „scheppen”, maar „zuigen”?

aan een tak gaan zitten, maar deze brak onder het gewicht en de bijen vielen in het gras. Binnen 10 minuten zaten de bijen in de zeef, zonder enig letsel opgelopen te hebben en zonder dat de imker een steek gekregen had.

Gurdi ving in 1955 12 zwermen en in 1954 18 stuks. Hij ging verder zijn apparaat verbeteren: de zeef van plexiglas werd zo ingericht dat de Franse spoorwegen deze, met een zwerm bezet, ten vervoer aannemen. Daar de resultaten overtuigend waren, zond Gurdi zijn vinding naar verschillende tentoonstellingen, waar hij er medailles mee won. Zo op de Internationale tentoonstelling van uitvindingen te Parijs in 1955 een zilveren medaille en in 1956 te Brussel een grote verguld zilveren. Hij heeft op zijn vinding patent genomen en ze de naam Apiscupa gegeven.

Bovenstaande gegevens kwamen uit het Journal de Toulon, maar ook in de Franse vakbladen werd zijn vinding vermeld. In een advertentie in de Gazette Apicole 1956 9—10 lezen we dat de Apiscupa weldra op een handelsbijenstand even onmisbaar zal zijn als de beroker. De uitvinder heeft twee modellen: een elektrische zuiger voor 120 volt en een benzine-

motorzuiger, welke op een kruiwagen gemonteerd is. Dit apparaat kan gemakkelijk in een 2 CV Citroënauto geplaatst worden.

De uitvinder wil zich met een fabriek in verbinding stellen om de apparaten te maken of zijn patent te verkopen. Zal het in de toekomst gewoon zijn dat een politieovervalwagen uitgerust zal zijn met een Apiscupa?

Misschien dat de Londense politie er gemak van zou hebben, het British Beejournal 1956 16—8 geeft het volgende bericht:

Nooit, zegt de politie in Zuid-Londen, heeft zij zo vaak meldingen gekregen om zwermen te scheppen.

En dergelijke berichten komen ook uit andere delen van het land; zwermen en nazwermen waren in 1956 talrijker dan in andere jaren.

Apidictor

Voor enige tijd heeft ons lid Krabendam iets verteld over de Apidictor. In het British Beejournal 1956 2-8 vinden we terzake het volgende. Mr. E.F. Woods, de uitvinder van dit apparaat, hield op 30 juni 1956 voor de bijenhoudersvereniging te Fleet een lezing gevolgd door een opvallende demonstratie. Hij deelde vooraf mede dat door het slechte juniweer het natuurlijke ritme van alle volken beïnvloed werd, dit was voor de werking van zijn apparaat niet gunstig.

De proefnemng zou op twee volken, welke op 25 juni geopend waren en toen in normale toestand verkeerden, genomen worden.

Het apparaat is gemakkelijk te gebruiken bij WBC-kasten, daar de microfoon in de ruimte aan de achterkant der kasten wordt neergelaten.

Bij de eerste kast zei Wood dat vol-

De zwerm wordt in de Apiscupa gezogen.

gens zijn apparaat hierin een stille moerwisseling plaats had, er waren reeds verzegelde doppen. En de tweede kast zou binnen drie dagen zwermen daar er reeds larven in de moerdoppen aanwezig waren.

Toen de kasten hierna geopend werden bleek de elektronictest van beide volken juist te zijn. De omstanders hadden ook het apparaat kunnen beluisteren; de proefneming had ongeveer 5 minuten geduurd en de verontrusting der volken was nihil geweest. Het openen der kasten voor het controleren vroeg echter een half uur en de steken waren legio.

Bijen en T.V.

In de Canadian Beejournal schrijft Otto Sternberg in zijn Glengarry news letter dat een collega-imker hem vertelde, dat hij steeds zijn bijen in een kelder overwinterde. Verleden jaar kocht hij een televisietoestel en plaatste de antenne op 't ene uiteinde van het dak en nu waren alle bijenvolken in het daaronder gelegen gedeelte van de kelder dood.

Ook had Sternberg gelezen dat, na de installatie van een televisietoestel, een huis muizenvrij was geworden. Zou het mogelijk zijn, vraagt hij zich af, dat geluidsgolven, niet waarneembaar voor het menselijk oor, nadelig voor bijen zijn? De mening van een deskundige zou van groot belang zijn.

Vogels en bijen

Een Amerikaanse bioscoop, welke 'n nieuwe film met de titel „Vogels en Bijen” liet draaien, bedacht de volgende stunt: Twee personen hebben toegang op één entreebiljet en een levende bij, welke laatste echter in een doosje geleverd moet worden. Als de portier nu maar geen bij van een wesp kan onderscheiden, voegt het American Beejournal 1956-8 hieraan toe.

Hygiëne in het honinghuis

In Amerika is een nieuwe wet van kracht, genaamd het Miller Amendement. Het voornaamste doel hiervan is consumenten te beschermen tegen de nadelige gevolgen van het gebruik van moderne insecticiden. Deze wet machtigt de Food and Drug (Warenwet) inspecteurs terug te gaan tot de plaats van oorsprong van alle landbouwprodukten en dit kan ook gelden voor honing. De wet beperkt zich niet alleen tot het onderzoek van besmetting door insecticiden, maar van alle besmetting. De wet maakt het mogelijk 50 inspecteurs meer in dienst te nemen. Nu komt de vraag: Is uw honinghuis in orde voor een kritisch onderzoek?

Gedurende 1955 werd in de staat Minnesota een aantal huizen onderzocht en slechts één kreeg een volledig O.K. van de inspecteur. De redactie van American Beejournal (1956-8) waaraan we dit bericht ontleen, juicht deze maatregel zeer toe, maar voegt eraan toe: Er is verschil in de vereiste hygiëne in een melkinrichting en in 'n honinghuis, daar honing bacteriedodend is en dus een zeer

slecht middel is om een ziekte aan mensen over te brengen. Honing kan de sporen van Bacillus larvae (de verwekker van het Amerikaanse vuilbroed) doden, maar al zouden deze in de honing komen dan geeft dit nog geen nadelige gevolgen voor mensen. Het blad raadt de lezers aan, hun inrichtingen zo te behandelen, dat deze aan de wettelijke eisen voldoen.

Chinese honing

Volgens het British Beejournal 1956 13-9 deelde mr. Fan Tsung Deh op het Congres te Wenen mede, dat de honing van de Chinese bij van betere kwaliteit, zoeter en lekkerder is dan de honing van de Italiaanse bij. Dit zou komen doordat deze bijen op verschillende wijzen hun kasten ventileren.

De Italiaanse bij waaiert in groepen de verse lucht van buiten naar binnen en de verwerkte lucht naar buiten. De Chinese bij daarentegen waaiert alleen in de kast en drijft de vochtige lucht langzaam naar buiten, waardoor een goed aroma in de honing blijft.

Het koudefront zoet maken

De koude oorlog van de landen achter het IJzeren Gordijn heeft de internationale honingmarkt bereikt, schrijft het Canadian Beejournal

1956-8. Honing uit China is op de Europese markt verschenen.

De aan de groothandel gezonden monsters waren allesbehalve goed. Het vochtgehalte was hoog en de smaak zelfs voor Europese eisen niet goed.

Geruchten werden verspreid dat 4.000.000 pound op de markt zouden komen, wellicht om de prijzen te doen vallen. Maar dat was niet het gevolg. Men gelooft niet dat China zoveel honing kan leveren, in vele delen van het land heerst hongersnood.

In het eerste deel van 1956 is 1250 ton Chinese honing op de Duitse markt verkocht, maar eind juni sloot de Duitse regering haar grenzen voor deze honing. De eerste reden was de kwaliteit: 19 pct. water. Verder bleek dat veel, misschien de meeste honing, aangegeven als Chinese, uit Centraal en Zuid-Amerika afkomstig was.

Men vermoedt, zegt onze Canadese collega, dat de Sovjet Unie hier achter zit.

Koninginneroosters schoonmaken

Voor enige tijd werd de vraag gesteld, hoe moerroosters vrij van propolis te maken. We zitten in de winter, als het eens flink vriest leg dan uw roosters eens buiten. Het propolis zal dan gemakkelijk afspringen.

Jekavé

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek zenden aan het Bijenhuis te Wageningen

Vraag 2.

Op ongeveer 5 m afstand van mijn 5 bijenkasten heeft mijn buurman een volière met parkieten.

Een paar dagen nadat de bijen van elders gekomen waren en flink vlogen, lagen zijn parkieten beide dood. Hoewel ik er van overtuigd ben dat er geen verband bestaat tussen het vliegen van mijn bijen en het sterven van zijn parkieten, wil ik toch gaarne uw mening vernemen, opdat mijn buurman volkomen overtuigd wordt.

W. T. de B. te S.

Bijen en parkieten.

Men zou zich kunnen afvragen, of er bijen in de volière verdwaald zijn geraakt. Bij zo'n eerste oriënteringsvlucht komen de bijen nog wel eens op plaatsen terecht waar ze anders als regel niet verschijnen. Hoe hebben de vogels daarop eventueel gereageerd? Indien zij door de bijen gestoken zijn, zouden de sporen daarvan toch te vinden zijn. Zijn er geen angels in de huid van de beestjes tussen de veren of in de pootjes aangetroffen?

Hoewel de mogelijkheid dus niet geheel uitgesloten moet worden geacht, lijkt het mij toch wel zeer onwaarschijnlijk dat er enig verband bestaat tussen de dood van de parkietjes en de vlucht van uw bijen.

Slechts door een samenloop van omstandigheden zou zulks mogelijk zijn. Op een afstand van 5 m van mijn bijenstand zou ik met een gerust hart vogels durven houden, mits de volière zich niet precies in de vlucht van de bijen bevindt.

S.

Vraag 3.

- Ik vermoed dat er thans maar weinig stuifmeel in mijn volken zit. Zou ik nu in het vroege voorjaar (maart) als er hier in het Friese weidegebied weinig bloeit, de bijen ook kunnen helpen met stuifmeelsurrogaten? Als stuifmeelsurrogaten, dat vitamine B bevat van enige invloed is, welke soort zou u dan aanraden?*
- Ik denk er over om in augustus-september, dus na de weideklaver naar het radijszaad te reizen. Volgens Schotman zou dit een zware dracht geven met honing die zeer in trek is. Ik ontdek in hetzelfde boek dat de schrijver onder stuifmeelbronnen niet de radijs vermeldt, hoe zit dat?*

J. B. te S.

Drijfvoeren in het voorjaar en Radijs als drachtplant.

1. Voor de toediening van drijfvoer in het vroege voorjaar moge ik verwijzen naar het antwoord op de vraag van J. K. te A. in het Groentje van januari 1957. In uw geval zou ik sterk aanraden

stamphoning als drijfvoet te gebruiken. Bij een korfmaker, die zelf zijn korven uitbreekt, is de door u benoemde hoeveelheid waarschijnlijk wel te verkrijgen.

Gebruik van stuifmeelsurrogaten moet ik u afraden. Blijkbaar beschikt u over het handboek van Schotman. Lees maar eens goed na wat deze van het gebruik van stuifmeelsurrogaten zegt.

2. Radijs behoort wel degelijk tot de goede stuifmeelgevers al wordt hij niet tot de allerbeste gerekend. Radijs kan in dit opzicht op één lijn worden gesteld met mosterd en herik. S.

Vraag 4.

Op 14 juni had ik een prima volk. Ik heb er een lege broedbak met uitgebouwde ramen onder gezet, daarna het volk naar beneden gedreven. Toen heb ik de bak met broed beneden gezet en daarop het volk, waartussen een plank met vliegopening. Ik kreeg de vliegbijen dus beneden. Twaalf dagen later zat er geen enkele moerdop in het volk. Hoe is dit te verklaren?
J. M. H. v. d.

Moerloos volk zonder doppen.

Ik neem aan, dat u zich overtuigd hebt, dat de oude moer inderdaad aanwezig was in de kamer met uitgebouwde ramen, welke kamer u boven hebt gezet.

Is dit het geval geweest dan lijkt het mij het meest waarschijnlijk, dat er op het tijdstip van de behandeling (14 juni) in het oude volk reeds moerdoppen in een gevorderd stadium aanwezig waren. Toen u na 12 dagen de kast openmaakte zou dat volk dus reeds een jonge koningin hebben gehad en zouden de eventueel overvloedige doppen kunnen zijn afgeknaagd. Dat het volk de daarna toegevoegde dop nog heeft aangenomen zou te verklaren zijn door de omstandigheid, dat de jonge koningin toen nog niet gepaard had.

Er zijn echter meer mogelijkheden, maar om deze onder het oog te zien zou men meer details moeten weten. Was b.v. de afsluiting van de boven- en onderkamer volkomen? m.a.w. was de afsluiting zodanig, dat binnendoor generlei contact mogelijk was tussen de twee op elkaar geplaatste volken? Een dergelijk contact zou de oorzaak kunnen zijn geweest, dat beneden geen doppen werden aangezet.

Hebt u zich bij de behandeling op 14 juni overtuigd, dat er in het volk broed in het eerste stadium aanwezig was? Ook het ontbreken hiervan zou het verloop van zaken abnormaal hebben kunnen beïnvloeden.

Was het een zeer sterk volk en waren de vliegopeningen ten opzichte van elkaar zó dat de twee van binnen gescheiden volken zich via de buitenwand één hebben gevoeld? Hoewel dit betrekkelijk zeldzaam voorkomt moet het niet uitgesloten worden geacht dat hierin de oorzaak van de door u geconstateerde toestand schuilt. Het is een bekend verschijnsel, dat twee zeer sterke vol-

ken, welke (te dicht) naast elkaar staan, zich bij zeer warm weer en goede dracht soms geheel met elkaar verenigen: de bijen vormen dan vóór tegen de woningen dag en nacht één massa zonder een spoor van vijandigheid en klaarblijkelijk nemen zij het bij het aanvliegen ook niet zo

nauw; in elk geval bewegen de bijen zich heel vreedig van het éne vliegpat naar het andere. Ook onder deze omstandigheden zou het verwijderen van één van de moeren wel eens tot onverwachte resultaten kunnen leiden.

S.

Uit de

Afdelingen

AFD. ZELHEM EN OMSTR.

Jaarvergadering op 27 december 1956. Aanwezig waren slechts 7 leden. Voorzitter H. Bel. De aftredende secr.-penningm. H. J. Starink werd bij acclamatie herkozen. E. M. v. d. Toom en H. J. Berendsen werden benoemd als afgevaardigden A.V. De contributie en de suikerprijs werden te hoog gevonden. Besloten werd gezamenlijk materiaal te bestellen. Als presentiegeld werd een gratis consumptie verstrekt.

De secretaris.

AFD. ASSEN

Op 20 december hield onze afdeling onder leiding van de voorzitter, de heer R. Peddemors een praatavond in het hotel „Bellevue". De heer J. Timmermans sprak op een interessante en boeiende wijze over zijn reis naar het Imkerscongres te Wenen, toegelicht met enkele schitterende foto's en schetsen.

Na de pauze hield de heer Timmermans een interessante causerie over het onderwerp „heterosis-verschijnselen bij bijen", waarbij de erfelijkheid en de goede eigenschappen van kruisingen die tot een succesvol resultaat kunnen leiden naar voren werden gebracht.

Door de heer P. Straat werd een demonstratie gegeven van een eigen uitgevonden praktische reïsluiting, welke zeker navolging verdient en zeker tot een van de weinige praktische reïsluitingen in ons land behoort.

Vervolgens gaven de heren R. Reinhardus en Ir. J. de Ruiter nog een demonstratie en enige nuttige wenken over het inzetten van draad en kunststraat. Het geheel was een zeer interessante en leerzame avond. De wegblijvers hebben zeer veel gemist.

J. H. LUBBERS, secr.

AFD. ASSEN

Op 22 november hield onze afdeling haar jaarvergadering.

De voorzitter, de heer R. Peddemors, opende de vergadering en hij constateerde dat het afgelopen jaar wel het slechtste bijenjaar was geweest.

De secretaris overhandigde de voorzitter een door het lid de heer de Geeter zelf vervaardigde voorzittershamer, welke door de voorzitter met een woord van dank werd aanvaard.

Uit het verslag van de penningmeester, de heer R. Reinhardus (welke deze functie juist 10 jaar vervult) blijkt een voordelig saldo aanwezig te zijn. De aftredende bestuursleden, de heren R. Peddemors en R. Reinhardus, worden herkozen.

Als lid van de kascommissie wordt in de plaats van de heer L. Urie benoemd de heer J. Groeneveld.

De heer J. de Ruiter brengt een uitvoerig verslag uit van de koninginnettel op het bevruchtingsstation te Schiermonnikoog en wijst erop, welke mogelijkheden hier voor verbetering van ons bijenras bestaan.

Namens de materialencommissie wordt verslag uitgebracht door de heer H. Gerrits. De contributie voor 1957 wordt onveranderd vastgesteld op f 6.— per lid. Door de voorzitter wordt het winterprogramma bekend gemaakt.

Na voorlopige bespreking voor de herdenking van het 50-jarig bestaan van onze afdeling in 1957 werd het bestuur machtiging verleend om verdere stappen te ondernemen voor een passend programma. Tijdens de pauze werd een gratis verloting van imkersartikelen gehouden.

Na vervolgens nog enige vragen tijdens de rondvraag beantwoord te hebben, sloot de voorzitter deze vergadering en dankte de aanwezigen voor hun komst.

J. H. LUBBERS, secr.

AFD. SCHINNEN EN OMSTR.

Van 7 op 21 leden!

Op woensdag 19 december hield de afd. Schinnen van de Ned. Ver. de jaarvergadering. Deze nog jonge vereniging, die van 1955 af van de Limb. bond overging naar de Ned. Ver. door het behalen van 2/3 meerderheid der geldige stemmen, kwam in de herfst van 1955 weer in moeilijkheden, waarna een stemming werd doorgevoerd, die weer 2/3 meerderheid voor de Ned. Ver. moest halen, doch gezien dat deze op 1 stem terugviel naar de Limb. bond, besloten een 7-tal leden toch de bond van de Ned. Ver. in Schinnen aan te houden.

Naar aanleiding hiervan werd er op woensdag 19 december een vergadering belegd, die alle verwachtingen overtrof, want na afloop van deze vergadering kon de secretaris de ledenlijst van 7 tot 21 leden uitbreiden, zodat deze vereniging in de mooie liefhebberij der bijenteelt kan meespoken als zelfstandige vereniging. Moge deze aanbidding van nieuwe leden aan het hoofdbestuur der Ned. Ver. bij hun 60-jarige bestaansviering weerklank vinden bij de andere verenigingen in Nederland.

GUILL. BRULS, secr.

AFD. ARNHEM

Op 18 december 1957 hield de afd. Arnhem haar jaarvergadering. In deze vergadering werd de heer A. van Someren gehuldigd in verband met het feit, dat hij gedurende 40 jaar lid van onze vereniging was. Hem werd door het hoofdbestuurslid van de groep Veluwe, tevens voorzitter van de afd. de verguld zilveren eremedaille der vereniging uitgereikt.

Deze uitreiking ging vergezeld van een hartelijke en zeer waardevolle toespraak, waarbij de verdiensten van de jubilaris, die gedurende lange jaren in verschillende afdelingen een bestuursfunctie heeft vervuld en nog steeds deel van het bestuur uitmaakt, in het bezit is van het diploma bijenteeltleraar en vele cursussen heeft verzorgd, bovendien een vraagbaak is voor vele inkers in zijn omgeving, nog eens uitvoerig werden belicht.

De vergadering onderstreepte het gesprokene met een hartelijk applaus. Daarna nam de vergadering afscheid van de penningmeester, de heer Th. D. Dijkhoorn, die wegens vertrek naar elders deze functie helaas niet langer kan waarnemen. Ook ten aanzien van deze functionaris liet men op ondubbelzinnige wijze blijken van de waardering voor de verrichte arbeid, welke waardering vaste vorm kreeg in de aanbidding van een tweetal afscheidsgeschenken. De vertoning van een aantal fraaie kleurendia's besloot deze zeer geanimeerde vergadering, die zich, zeer tot genoegen van het bestuur, in een flinke opkomst mocht verheugen.

AFD. BEETSTERZWAAG

Donderdag 17 januari belegde de afdeling Beetsterzwaag een vergadering in de Rijkslandbouwwinterschool te Drachten, die flink bezocht was, o.a. door leden van de uitgenodigde afdelingen Surhuisterveen, De Wâlden te Ureterp en Hemrik. De hoofdschotel van de vergadering was de vertoning van onze nieuwe film „Bijenhouden met succes". De toelichting en het beantwoorden van de vele vragen na afloop van deze film was in zeer vertouwde handen bij de heer J. van Aarst, de assistent van de Rijksbijenteeltconsulent.

Na de pauze werd o.a. nog een filmpje vertoond over het bijenhouden in Australië. De leden en de vele dames, keken hun

ogen uit naar de grote honingogsten, die daar werden verkregen. In zijn sluitingswoord dankte de voorzitter de heer van Aarst hartelijk voor de mooie en goede avond en liet die dank vergezeld gaan van een Drachtster koek. Ook wakte hij de leden en a.s. bijhouders op om zich nog op te geven voor de „Cursus voor Beginnende Imkers“, die onze afdeling van plan is te organiseren. Na afloop van de vergadering volgde nog een gesprek met het bestuur van de afd. Surhuisterveen, dat zijn steun toezegde voor deze cursus. Ook zal nog nader contact met de Wâlden gezocht worden. Samen kunnen we iets bereiken! H.

AFD. BERG a.d. MAAS

Op 10 december hield de afd. bij gelegenheid van haar 20-jarig bestaan een feestavond. De voorzitter opende deze avond met de Christelijke groet en heette allen welkom, vooral de dames en bijzonder de heer van Os, assistent van de Rijksbijenteeltconsulent, die ons deze avond liet genieten van de film Bijenhouden met succes. Na afloop van de film werden allen onthaald op een echte Limburgse koffietafel. Na afloop van deze feestavond keerden allen wel voldaan naar huis en hoopten in de toekomst op meerdere van deze avonden terug te zien. WENMAKERS, secr.

AFD. HERDEN

Op 20 december werd de jaarvergadering gehouden onder leiding van de voorzitter, de heer G. v. d. Brink, in „De Zonnehut“ bij de fam. J. Hop. Het bestuurslid, de heer G. v. d. Hoorn werd met algemene stemmen herkozen. De heer C. Pater Jzn. sprak over het imkeren in het Kromme-Rijn-gebied, waar de hoofdvrucht fruit is. Koolzaad komt

AFD. EERBEEK

Op dinsdag 27 november 1956 overleed ons medebestuurslid, de heer

J. W. v. ZADELHOFF

in de ouderdom van 80 jaar. Gedurende ongeveer 50 jaar was hij een stuwende kracht voor de vereniging, vooral in het organiseren van onze jaarlijkse honing-, was- en bijenmarkt had hij een groot aandeel.

Zijn nagedachtenis zal bij ons steeds in ere blijven. Hij ruste in vrede.

Op 22 december overleed ons medebestuurslid, de heer

G. PLANT

in de ouderdom van 86 jaar. Hij was één der oprichters onzer afdeling en heeft steeds, gedurende 55 jaar, zijn beste krachten aan de vereniging gegeven.

Door zijn weldoordachte adviezen en zijn tactvolle manier van handelen had hij in en buiten de vereniging vele vrienden, die hem met ere zullen blijven gedenken. Hij ruste in vrede.

Namens het bestuur,
A. H. VERBEEK, secr.

daar praktisch niet voor. Spr. wees op de gevaren van het spulpen van fruit en koolzaad. Ook werden korven en kasten tegenover elkaar gesteld. De heer Pater sprak ook over Siletta, groenvoedergewas, bloeit 6 weken na het zaaien, levert veel stuifmeel en wat honing. (Zie Groentje 1955, bz. 163. Red.). De voorzitter dankte de heer Pater voor zijn aangename lezing en de fam. Hop voor de gastvrijheid en wens- te allen een voorspoedig en goed honing- jaar toe.

W. A. DIRKSEN, secretaris

GROEP UTRECHT

Deze groep kwam op 11 dec. in Utrecht bijeen. Aanwezig waren de afdelingen Maartensdijk, Woudenberg, Bunnik en

Veenendaal en de bijenteeltonderwijzer, de heer W. J. L. Huysingh en mej. M. Meems, alsmede het h.b.-lid C. Pater. Met kennisgeving afwezig de afdelingen Zeist, Soest, Bilthoven en Leersum.

Verschillende zaken werden besproken o.a. de agenda der h.b.-vergadering van 15 december jl. De aanwezigen spraken hun teleurstelling uit over het feit, dat afd. Zeist niet aanwezig was om haar voorstel nader toe te lichten. Het voorstel van afd. Leeuwarden kon weinig instemming vinden. Verder drongen de afdelingen er op aan de sulkerprijs zo laag mogelijk te houden. Bij de rondvraag informeerde afd. Veenendaal, hoe het stond met de gelden voor de projectieapparatuur. De heer Pater zal dit opnemen met het vorige h.b.- lid.

C. P.

AFD. WOUDENBERG

Afd. Woudenberg hield op 19 december een goedbezochte ledenvergadering. In zijn openingswoord releveerde voorzitter H. A. v. Beuningen het slechte bijenjaar. Het ledental bleef vrijwel constant. Bij de bestuursverkiezing werden de aftredende heren H. A. v. Beuningen en W. Donse- laar herkozen, terwijl in de vacature B. v. Beek gekozen werd de heer G. Davelaar. In groepsverband hoopt de afd. Woudenberg naar de Imkersdag in Rotterdam te gaan, terwijl getracht zal worden in 1957 een cursus voor beginners te organiseren. Het hoogtepunt van de avond was wel de uitreiking van maar liefst 4 eremedailles door het h.b.-lid C. Pater Jzn. uit Bunnik. 40 jaar geleden werd de afd. Woudenberg opgericht en thans zijn nog velen actief lid en hebben al die jaren het wel en wee der afdeling meegemaakt. De heer L. Wolswinkel, 40 jaar bestuurslid, waarvan zeer vele jaren voorzitter, de heer B. van Beek, 40 jaar lid en vele jaren bestuurs- lid, de heer W. J. L. Huysingh, voor velen onzer een bekende figuur en de heer E. Lokhorst, welke maar liefst 50 jaar lid was geweest. Spreker schetste alles wat zij in het belang der bijenteelt en speciaal voor de afdeling al die jaren hebben ge- daan. Na de uitreiking der medailles bleef men nog enige tijd gezellig bijeen.

C. P.

AFD. BUNNIK-HOUTEN E.O.

Afd. Bunnik-Houten e.o. vergaderde op 21 december jl. Diverse mededelingen werden gedaan door het bestuur o.a. over de cursussen. De gevorderdcursus Bijen- teelt is begonnen, voor de beginnerscursus Utrecht en Bunnik zijn voldoende deelne- mers, ook de fruitteeltcursus trekt veel belangstelling. De cursus Honing, voe- dingswaarde en gebruik, zal aanvangen in maart-april. Men kan zich hiervoor nog opgeven bij de secr.: Achterdijk 32, Bun- nik. Het 10-jarig bestaan der afd. zal in 1957 feestelijk gevierd worden. Het bestuur verkreeg hiervoor vrij mandaat, ter- wijl de aanwezige leden hun medewerking toezegden. De damesleden zullen zich be- raden over het ontwerp voor een afdel- ingsvlag. Wat niet wegneemt, dat ook de heren niet met ideeën mogen komen.

Na de pauze sprak ons lid, mej. K. Derk- sema, over haar werkzaamheden bij het Laboratorium voor Belichtingsonderzoek in de Tuinbouw, vooral over de belichting van tomatenplanten en diverse bloemiste- rijgewassen.

Ons lid mevr. F. Pater-Oskam verhaalde van haar ervaringen met het reizen der bijen door nachtelijk Noordholland.

C. P.

AFD. HUMMELO EN KEPPEL

Op 30 december werd na een lang- durige ziekte van ons weggenomen ons lid, de heer

ELBERT WILLEM HAGEN

in de ouderdom van ruim 85 jaar. Zijn heengaan betekent voor ons het verlies van een oud bijenvriend, die op zijn 13e jaar met imkeren begon en later door zijn grote ken- nis van het bijenleven en imkers- praktijk steeds bereid was eenieder met raad en daad behulpzaam te zijn.

Hij zal dan ook bij onze afdeling een aangename herinnering achter- laten.

Bestuur en leden afd. Hummelo en Keppel.

AFD. DELDEN

Op 27 november 1956 overleed vrij onverwachts een van onze trouwe imkersvrienden, de Zeereerw. Heer

ADOLF ARENDS,

pastoor te Delden, in de ouderdom van 76 jaren. Hiermede is weer een trouw lid en bijenliehebber heengegaan. Hij ruste in vrede.

G. J. SCHUTTE, secr.

SPEURBITJES

- TE KOOP: 10 nieuwe en z.g.a.n. **Bijenkasten**, geheel compleet. A. E. EBBENS, Uithuizen. Tel. 132.
- TE KOOP: 15 gebruikte ronde **Korveh**, zo goed als nieuw, f 2,50 per stuk. DEN OTTER, Kerkstraat 31, Hillegom.
- GEVRAAGD het adres van een bekwaam **Korvenvlechter**. Brieven BIJENHUIS, Wageningen, letter B.
- TE KOOP: 200 **Bijenkorven** in zeer goede staat. Bijenpark „HET HEIDEBLOEMPJE“, Eerbeek. Tel. 203.
- TE KOOP: 1e kwaliteit **Bijenhonig**, prima verpakt, ook in potten leverbaar. C. JOZIASSE, Dorpsstr. 53, Serooskerke, Walcheren.
- TER OVERNAME: Elektrische insmelter 127/220 V. 4 goed bevolkte en enige lege enkel- en dubbelwandige kasten, simplexmaat. SCHOONDERBEEK, Rietzangerlaan 22, 's-Gravenhage.
- TE KOOP GEVRAAGD: Nederlandse **bijenhonig**. Brieven met opgaaf van prijs en soort aan W. BUITENDIJK, Jan Kampenstraat 43, Zwijndrecht.
- BESPREEK TIJDIG de benodigde zesraamsvolkjes. Inlichtingen bij J. H. J. EVERS, Emmastraat 2, Aalst (N.-Br.).

TE KOOP: wegens studie 5 zeer sterke volken, verblijvende in simplexkasten, 90 uitgebouwde honingkamerramen en 70 uitgebouwde broedkamerramen, 4 raams honingslinger en enig materiaal. Alles zo goed als nieuw. W. RIETKERK Rijkspolitie, Driebergen-Rijsenburg.

H. T. VAN DAM en Zn. - Bijenpark Jubbega (Fr.), tel. 103, Hoornsterzwaag

Wij kunnen nog leveren

PRIMA KWALITEIT ZOMERHONING EN HEIDEHONING

Vraagt even prijs.

Tevens het adres voor al uw imkersartikelen. Wij kopen ieder kwantum oude bijenraten en zuivere bijenwas aan broden tegen hoge prijs.